ANCA BURSAN

UHM — FIUL HIENEI

20

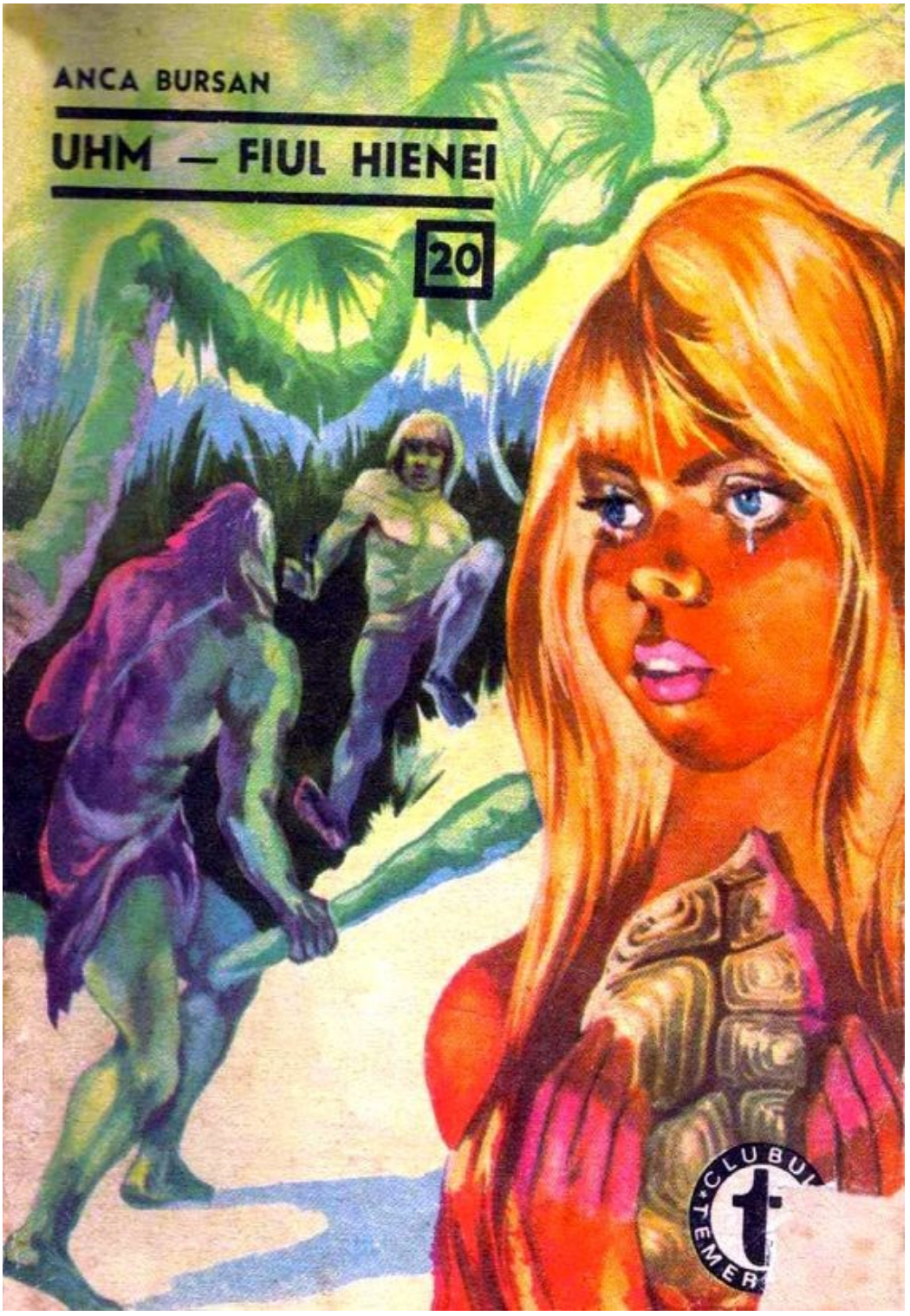

ANCA BURSAN

UHM – FIUL HIENEI

Volumul 1

Colecția
CLUBUL TEMERARILOR
NR.20

virtual-project.eu

București - 1967
EDITURA TINERETULUI

Redactor responsabil:
DELIA DAMIRESCU

Tehnoredactor:
GABRIELA ILIOPOLIS

Coperta de
IONESCU DUMITRU

Noaptea era aproape. Tirh dusese vânătorii atât de departe, încât și lui îi erau locurile străine. Peste tot nu întâlnise decât uscăciunea și arsura secetei cumplite. Mai toate izvoarele secaseră. Râurile abia de se strecurau prin mâlul crăpat. Tirh se oprise în culmea dealului și privea, căutând cu toată ființa lui încercată în atâtea și atâtea întâmplări, în atâtea și atâtea vânători, prada din carnea căreia ar fi putut să astâmpere foamea vânătorilor și acolo, în urmă, departe, celor din peșteră. Soarele, lăsat la marginea lumii, ardea totuși cumplit și în lumina lui pieziș totul părea neclintit, înțepenit în moartea uscăciunii. Și Tirh simțea, în adâncul trupului său uriaș, Primejdia cea Mare, în care moartea poate avea toate chipurile. Vânătorii așteptau. Vanu și Lan se sprijiniseră în bâtele lor groase pe care abia și le făcuseră. Vanu și Lan erau cei mai tineri vânători dintre vânătorii lui Tirh, dar Tirh știa că într-o zi Vanu și Lan vor căuta drumul vânătorilor pentru toți vânătorii, când el, Tirh, nu-și va mai putea roti bâta uriașă deasupra capului. Vanu înălță fruntea pe care și-o sprijinise de coada trunchiului bâtei și adulmecă prelung. Lan se întorsese pe loc, și ridicase capul sus și, dacă ar fi fost vânt să-i fluture coama de păr, ar fi semănat cu Sivi – calul – când măsoară depărtările. Vanu șopti către Lan, fără să se întoarcă:

— Fum!

Și Lan, tot fără să se întoarcă, adăugă în șoaptă către Vanu:

— Fum gros!

Apoi se priviră unul pe altul, în timp ce Tirh asculta primejdia pe care o simțea în toate mădularele. Dar Tirh purtase vânătorii pe toate drumurile cu mult înainte ca Vanu și Lan să fi deschis ochii spre lumină. Și, înainte ca cei care simțiseră fumul gros să fi înțeles ce înseamnă, Tirh spuse rar și apăsat:

— Arde pădurea de la Malurile Rupte.

Vânătorii, care știau unde sunt Malurile Rupte, se cutremurară. Tirh stătea pe loc, asculta primejdia și o înțelegea mult mai bine ca oricare dintre cei care erau acolo. Apoi Tirh despărți vânătorii, numindu-i pe fiecare; cei mai tineri, mai sprinteni și mai voinici, într-o parte, cei mai greoi și mai bătrâni, în cealaltă, și vorbi:

— Vanu și Lan, luați Fuga cea Mare. Mergeți la peșteră. Spuneți să plece toți cu voi. Vânătorii să ia pe umerii lor pe cei care nu pot încă să fugă. Femeile să ia în brațe pe cei care nu

umblă încă. În Fuga cea Mare tăiați prin Râpa Galbenă, treceți dincolo de Pădurea Albă, peste Valea Îngustă, dincolo de Ierburile Înalte, la apa care a fost mare și este încă mare. Nu vă opriți decât după ce treceți apa. Eu, cu vânătorii rămași, vom lua Pasul cel Lung, vom ocoli pe alte drumuri, tot către acolo, și vom ajunge, dacă vom ajunge… Plecați!

Vanu răcni plecarea, și goana începu.

Tirh îi privi pe când se îndepărtau, apoi vorbi în tăcerea apăsătoare:

— Vor pieri mulți. Femeile nu vor putea purta pe toți cei care nu știu încă să umble. Vânătorii nu vor putea duce pe umerii lor pe toți bărbații și femeile mici care nu știu încă să fugă. Bărbații și femeile cu părul alb, ca și cei care abia au învățat să fugă, nu vor putea ține Fuga cea Mare. Vor rămâne în urmă, vor fi ajunși și încercuiți de flăcări. Vor pieri mulți din fiii și fiicele lui Ganada cea cu părul roșu, cu care Gano și cei dinaintea lui Tirh au venit la peștera din pădure!

În căldura înăbușitoare, vânătorii în ale căror plete se amestecau multe fire albe priveau către zarea închisă de dunga neagră a sihlelor.

Tirh se întoarse spre ei și spuse:

— Vor pieri mulți, dar Vanu și Lan vor ajunge cu vânătorii tineri, cu femeile puternice și cu câți vor putea căra dintre cei mici până la apă. Vom găsi altă peșteră în care să ardă Focul cel mare! Plecăm!

Luară Pasul cel Lung, care poate să nu se oprească zile de-a rândul, dar care nu-i putea duce totuși la Peșteră, înainte ca toată pădurea să fie în flăcări, și acestea să le taie drumul.

•

Durg se întorcea către peșteră. Fusese departe să caute piatra cea tare din care se fac uneltele. Pe umărul lui, în pielea lui Sivi – calul – Durg purta multă piatră, galbenă ca lutul de la marginea apei și albastră-verzuie. Înalt și puternic, Durg își ducea încărcătura lesne. Îi era foame. Mâncase doar câteva rădăcini chircite de secetă și o Vil – șopârla iute. În pas grăbit, mâna către peșteră. Când intră în pădurea din preajma ei, o simți fierbinte și neclintită, și curând mirosul de fum îi ustură nările. O răbufnire de vânt îi aduse zgomot îndepărtat. Văzu fuga speriată a țapilor și-a căprioarelor pe care ei le chemau cu un singur nume: Savani – alături cu salturile iuți ale lui Rapi –

vulpea roșie și Durg fu mirat să întâlnească, pe același drum, pe unii și pe alții. Erau mai mult de trei Savani și mai mult de trei Rapi. De ce fugeau? Durg începu să alerge către peștera care era acolo, pe un pinten de deal, aproape în mijlocul pădurii, lângă apa care acum scăzuse, că de-abia se mai putea bea și avea gust de mâl. Fugea, și mereu întâlnea, alergând împotriva alergării sale, pe Savani, pe Rapi; zări și pe Nalc – mistrețul – cu puii după el, grohăind furios. Durg mâna înainte, și fumul se făcea mai gros și vântul mai tare. Undeva era furtună. Umbra cenușie a lui Tilic – lupul – se strecură pe lângă Durg, când Durg ajunse la peșteră. Durg se feri, dar Tilic nici nu întoarse capul.

Dealul se vedea bine. Pădurea, în spatele lui, ardea cuprinsă de flăcări uriașe. În noaptea care se lăsase, fără ca el să bage de seamă, pădurea ridica focuri peste focuri. Vântul mâna fumul gros către el, îl alunga în gura peșterii deschise spre valea pădurii arzânde. Durg se repezi la platforma pe care vânătorii își aruncau prada în fața lui Tirh. Platforma era goală. Focul cel Mare ardea mocnit și părea atât de mic în fața pădurii cuprinse de vâlvătaie. Cu plămânii plini de fum, Durg se năpusti în Peșteră, dar, înainte de a fi ajuns în mijlocul ei, știu că e goală, că toți plecaseră, alungați de năprasnica mistuire care avea să cuprindă și ridicătura plină de tufișuri uscate. Vânătorul se opri, încercând să-și deslușească gândurile, dar, simțind o mișcare lângă piciorul lui, făcu un salt în lături, cu bâta ridicată – gata să strivească. Dar bâta nu lovi. Prin ceața deasă a fumului năprasnic, Durg nu deslușì, dar simți că acolo era un om mic. Se aplecă, lăsându-și brațul să lunece peste trunchiul bâtei, ca să nu o scape, și cu mâna apucă omul mic; aruncându-l pe umăr, ieși în goană din peștera năpădită de lumina roșiatică a focului ce se apropia. Dar Durg nu aruncă pielea lui Sivi, plină cu pietrele tari.

Focul trecuse peste apa subțire și cuprinsese pădurea din trei părți. Durg se simți încolțit și începu să alerge în josul apei, dar cerul se roși curând și înspre acolo și, printre trunchiuri, văzu limbile de foc lingând crăcile și apucându-se de ele cu gheare galbene și roșii. Se întoarse în loc și începu să fugă de-a curmezișul, spre Valea cea Mare, căutând să iasă din împresurarea cruntă. Deodată fumul și vântul îl loviră din fața – și Durg știa că trebuie să fugă cu vântul care mâna focul, cum mână vânătorii pe Sivi – calul – către prăpastia adâncă. Pe

umerii lui Durg, cu mânuțele încleștate în părul său lung, stătea cățărat copilul – bărbatul mic – pe care îl găsise în peșteră, dar vânătorul uitase că este acolo.

Uhm – bărbatul mic – își trecuse picioarele peste grumazul lui Durg. Vântul se schimbă încă o dată și Durg primi, în plin, fumul înecăcios. Se opri buimac, apoi se năpusti iarăși. Fugea năprasnic către întunecime, din nou cu vântul în spate, cu ochii aproape orbiți de usturime și cu răsuflarea tăiată de osteneală și tuse. Uhm, călare pe umerii lui lați, cu mâinile încleștate în părul lung, tușea cu pieptul plin de durere. Crengile îl loveau, peste obraz, încercând să-l dea jos, dar mâinile mici erau prinse în șuvițele ude de sudoarea lui Durg cu atâta putere, încât Uhm nu putea fi smuls. Uhm nu știa că a cădea ar fi însemnat moartea, dar mâinile lui o știau pentru el. O cracă mai groasă îl izbi peste față și un ciot îi tăie fruntea adânc, aproape până la os. Uhm urlă, dar urletul îi fu curmat de tuse. Sângele îi curse în ochi și-i alină usturimea din ei, dar nu mai văzu lumina crescând, pe când se apropiau iar de vâlvătaia uriașă a copacilor prinși de flăcări. Durg se opri, năuc. Focul se întindea peste tot. Uhm șterse sângele de pe ochi. Văzu pădurea roșie, și acolo, printre arborii uriași, lumina galbenă care alerga spre ei. Auzi trosniturile cumplite ale trunchiurilor care se despicau de căldura focului. Cu plămânii otrăviți de fumul gros, cu trupul leoarcă de nădușeală, Durg scruta flăcările prin care trebuia să treacă ca să scape.

O crăcuță aprinsă, dusă de vânt, zbură spre ei, fu prinsă de crengile unui copac, scânteile crescură, se făcură vâlvătaie și începură să mistuie lemnul și frunzele uscate de secetă lungă. Durg scoase un urlet sfâșietor, în care-și spunea toate spaimele, apoi, întorcând spatele focului, coti deznădăjduit către dreapta, încercând să aibă iarăși vântul în spate. Săgeata cenușie a unui lup întârziat trecu pe lângă Durg, și Durg îi luă urma, fiindcă Durg știa că Tilic simte unde e scăparea. Picioarele sleite de puteri ale lui Durg alergau acum, în salturi mari, ca după o lungă odihnă, cu puterea morții în ele. Din nou crăcile joase îl loveau pe Uhm peste față. Coborî capul, până ce-și lipi obrazul de coama udă a lui Durg. Craca groasă, ieșită din trunchiul pe care Durg abia îl văzu, prin noapte, la timp, ca să-l ferească, îl izbi pe Uhm în creștet – și nu mai știu nimic, nu mai tuși, nu mai simți sângele care-i curgea prin păr, dar mâinile mici, încleștate, nu

dădură drumul, picioarele mici se strânseră către pieptul lat și păros al lui Durg care gonea, gonea înainte, fără gând, fără țintă, fără știre, cu focul și vântul și spaima în urma lui. Și sălbăticiunile, smulse din adâncurile sihlei, goneau lângă goana lui Durg, și între ele și om se făcuse pace, pacea morții pe care acum o trăiau laolaltă.

Când ploaia începu să cadă, Durg cu Uhm pe umeri gonea încă. Focul cuprinsese toată zarea în urma lui. Dar în față, dincolo de desiș, se întindeau Ierburile Înalte. Acum Durg, ca și celelalte viețuitoare, fugea către apa care fusese mare și era încă mare.

•

În fruntea vânătorilor, Vanu și Lan – având câte doi copii pe fiecare umăr – mânau înainte, prin ploaia deasă. Niciodată nu priviseră în urmă. Goneau către râul cel mare. Ierburile uscate fosneau, frângându-se vălurite de pașii lor, și ploaia șiroia, amestecându-se cu nădușeala grea a spaimei, spălând ochii și nările de usturimea fumului, alinând durerea arsurilor, înviorând făpturile cu lunecarea ei ușoară.

•

Când Tirh și cei care rămăseseră cu el trecură apa, ploaia stătuse și soarele ridicat sus lumina întinderea. Dincolo de râu, focul pustiise Ierburile Înalte și departe, în zare, se vedeau pădurile fumegânde. Tirh știa că focul va mai mocni zile și zile, cu toată ploaia care căzuse. Dar primejdia cea mare trecuse.

Tirh cercetă pe cei care veniseră cu Vanu și Lan. Fața i se posomorî. Vânătorii tineri erau cu toții, afară de Durg, care nu fusese cu dânșii. Poate pierise prins de flăcări, poate va mai veni! Dar dintre cei cu părul alb nu mai era niciunul. Dintre femei lipseau multe, împreună cu cei mici de tot, pe care îi purtaseră în brațe. Dintre cei aduși pe umerii vânătorilor mulți erau plini de arsuri și mulți aveau să moară.

— Gad, Nedah, Vol, Ruh, treceți apa! Căutați urma și aduceți pe cei care mai trăiesc și au căzut în drum. Nu intrați în pădure. Arde încă. Cei care au rămas acolo au murit înainte să înceapă ploaia.

După plecarea lor, Tirh se întoarse din nou către chipurile istovite, cuprinse de somn, și un timp ascultă gemetele și scâncetele și, ascultându-le, simți câți dintre aceia aveau să

moară. Apoi tot către vânătorii care veniseră cu el în Pasul Lung, și care erau mai puțin osteniți, spuse:

— Goroh, Gor, Lah, Dirh, Lar, Rand, mergeți în josul apei! Veți găsi locul pe unde Savani, Sivi, Nalc și alții au trecut, fugind, ca să scape de flăcări. Alegeți, dintre urme, urma lui Savani. Țapii și caprele trebuie să fie ascunși în pădurea mică. Acolo mai sunt frunze. Treceți dincolo de Valea Mare și veniți din două părți. Ne trebuie hrană multă. Trebuie să încercuiți pe Savani. Ucideți cu pietrele. Lăsați bâtele aici, ca să le alergați mai ușor.

După plecarea lor, Tirh mai stătu un timp pe gânduri, apoi chemă pe Vanu și pe Lan:

— Treziți femeile care nu au arsuri. Să pună frunze pe răni, să aducă apă în pumni și să dea să beie la cei care nu se pot ridica. Vânătorii lui Vanu să strângă rădăcini, să prindă pe Til – șopârla – și să hrănească pe cei mici. Eu voi curăța locul și voi aprinde focul.

•

Când Uhm fusese scăpat de la moarte de Durg era așa de mic, încât faptele pentru el nu aveau încă niciun înțeles. Când sub fruntea lui, mai largă parcă decât a altora, gândurile începură să se înfiripe, și tot ce-l înconjura căpătă un nume, Uhm ajungea cu creștetul puțin deasupra genunchiului lui Durg.

Acum învățase că Til este șopârla verde și iute, că Savani este capra sau țapul cu blana roșcată și lungă, văzuse chiar pe Sivi – calul – alergând cu coama bătută de vânt. Auzise de Nalc – mistrețul – mâncase chiar din carnea lui o bucățică și-i plăcuse mult.

Vanu și Lan împărțeau hrana în fața Focului celui Mare. Uhm nici nu bănuia că nu totdeauna ei făcuseră aceasta. Nu-și amintea aceasta. Nu-și amintea de Tirh și nu aflase că acesta și vânătorii lui pieriseră. Uhm avea să afle despre aceasta mult, mult mai târziu. Deocamdată, Uhm – cel mai mic dintre bărbații mici care știau să umble și începeau să alerge – nu avea încă nimic de făcut și nimeni nu-l lua în seamă. Ceilalți bărbați mici erau toți cu mult mai mari ca el, iar femeile mici de asemenea, și se jucau cel mai adesea lângă femeile mari. Lui Uhm nu-i plăcea mirosul de piele udă. Femeile răzăluiau și curățau pieile lui Sivi sau ale lui Savani, mai rar ale lui Nalc – mistrețul. Într-o zi, Uhm văzuse chiar pielea lui Tilic – lupul cenușiu. Astfel Uhm era cam singur, și se învățase așa.

Și de aceea în peștera nouă, de lângă apa subțire, Uhm își alesese un fund de cotlon numai pentru el. Era atât de strâmt, încât doar făptura lui măruntă se putea strecura într-însul. Aici dormea, aici își mânca partea de hrană pe care o căpăta, la rând cu ceilalți, lângă Focul cel Mare, din mâinile femeilor, după ce mai întâi vânătorii îșI luaseră părțile cuvenite de la Vanu și de la Lan. Și tot aici aduna fel de fel de neprețuite odoare: un ciob de scoică lungă, cenușie și ascuțită; o piatră mică, rotundă și albă; un dinte de-al lui Sivi – calul; un colț al lui Tilic – lupul – găsit într-un cotlon, uitat acolo de cine știe cine; o carapace măruntă, verzuie, cu care, o zi întreagă, Uhm se jucase în apa râului, umplând-o și golind-o, plin de bucuria de a putea ține apa adunată mai bine decât în pumnii făcuți căuș, din care curgea; o coadă de blăniță, găsită între niște buruieni deasupra peșterii; un ou, luat dintr-o scorbură, în adâncul căreia brațul încă atât de scurt cu greu îi ajunsese; câteva alune pe care le ronțăia stând singur în întuneric – și câte și mai câte. Acolo, în adâncul cotlonului strâmt, le știa la adăpost. Ceilalți nu puteau să se strecoare prin intrarea îngustă, iar Luuh – femeia mică – singură de vârsta lui, dormea în partea cealaltă a peșterii cu femeile mari și mici. De altfel, Luuh nici nu știa de cotlonul lui Uhm. Vuhu încercase să intre odată, dar Uhm, care-l pândea de după o muchie de lut și piatră, știa că e prea mare și că nu are să poată să se strecoare. Vuhu mârâise supărat și trecuse pe lângă Uhm, fără să-l bănuiască în întuneric. Vuhu voise să intre în ascunzișul lui Uhm fiindcă îl văzuse pe Uhm la apă cu carapacea verde. Atunci venise să i-o ia, și i-ar fi luat-o, dacă Uhm nu ar fi fugit, cu ea în mână, lângă Durg, care ardea rădăcinile unui copac în Focul cel Mare, din gura peșterii, că să-și facă o bâtă nouă. Durg ridicase ochii de la rădăcinile care pârâiau cuprinse de foc, și Uhm se lipise de el fără să spună nimic. Vuhu nu îndrăznise să vină, să-i smulgă din mână carapacea verzuie. Pe urmă Vuhu îl pândise pe Uhm un timp, dar Uhm nu se mișcase de lângă Durg. Uhm știa că poate să stea acolo, lângă Durg, până după împărțirea cărnii care se prăjea pe țepușele de lemn mânuite de femei și pe pietrele late pe care zeama se scurgea sfârâind. Știa că Durg va sta mult, mult, până să tocească toate rădăcinile bâtei și, cât va fi în umbra lui Durg, Vuhu nu va încerca nimic. După un timp, Vuhu se plictisise și plecase. Atunci, tiptil, Uhm se furișase spre cotlonul lui și ascunsese, în

fund, într-un culcuș de frunze încă proaspete, carapacea cu care putea să ridice apă din apă. Nu o mai putea scoate afară din Peșteră ca să o ducă la apă, dar, când va putea să-și facă o bâtă ca cea pe care o avea Durg, atunci se va duce la apă, și Vuhu nu va îndrăzni să-i ia carapacea.

Într-o zi, în iarba grasă, chiar lângă mal, Uhm văzu carapacea lui mișcând încet. Nu înțelegea cum ajunsese acolo, lângă apă, dar se repezi, și mâna lui se încleștă pe rotundul osos, cald de soare. Abia atunci văzu bucățile boante care se trăgeau înăuntru și că nu e o carapace ca a lui, ci două, între care se ascunde ceva, ceva care are doi ochi, mici, sticloși, și un bot rotund. Uhm îl atinse cu degetul. Era tare, dar nu foarte tare. Uhm ciocăni ușor, cu o piatră, carapacea. Ce era înăuntru nu ieși afară. Puse carapacea în iarbă și stătu nemișcat. A sta la pândă îi era tot atât de ușor ca a alerga sau a se cățăra. Mult, mult timp nu se întâmplă nimic, și Uhm simțea neliniștea crescând în mădularele sale când, în sfârșit, vietatea apăru, și carapacea, cu totul, își reluă drumul către apă. Uhm întinse mâna și opri carapacea mișcătoare, și iarăși ființa aceea dinăuntru se ghemui la adăpost: „Ca mine în cotlonul meu”, gândi Uhm și îi dădu drumul. „Are și ea cotlonul ei, numai că ea îl poartă peste tot”, râse Uhm cu gura până la urechi, gândind că ar putea ieși din peșteră cu cotlonul în spate.

— De ce râde Uhm? îl întrebă Luuh, răsărită din Iarba Înaltă, care o ascunsese până atunci, și Uhm se încruntă supărat că el nu o simțise pe Luuh. Ar fi vrut s-o lovească, fiindcă-l pândise fără ca el să știe, și poate ar fi făcut-o, dar Luuh îl întrebă din nou:

— De ce râde Uhm?

Și Uhm își aduse aminte de cotlon și râse din nou:

— Uhm râde fiindcă… Ar fi vrut să-i spună lui Luuh ce gândise cu cotlonul, dar nu știu cum, și îmbufnându-se din nou, mormăi:

— Uhm râde – fiindcă râde!

— Vrei să-ți arate Luuh o Bari mică, mică de tot, mai mică decât palma lui Luuh? Și ochii mari, de un albastru foarte închis, îl priveau pe Uhm, întrebători și liniștiți.

— Bari? Ce e Bari? întrebă Uhm interesat, și uitând de supărare.

— Bari e ce ținea Uhm în mână. Bari mănâncă iarbă și nu mușcă, răspunse zâmbind Luuh.

— Uhm vrea să vadă pe Bari, spuse Uhm, ridicându-se în picioare, gata de drum, apoi bănuitor adăugă: Unde e Bari?

Fără să-i răspundă, Luuh se îndreptă în josul apei, către scorburile căzute acolo unde apa făcea un cot lung, în care trăiau papurile, stuful și pipirigul înalt. Uhm se jucase între scorburi de multe ori, pitindu-se între ele, și ascultând viața apei, a văzduhului și a pădurii care venea aici, aproape, până în iarba grasă. Dar Luuh depăși scorburile din care, ici-colo, tot mai răsărea câte o mladă verde, cu frunze subțiri, lungi și aproape albe, și se strecură printr-un hățiș adânc, dincolo de care se deschidea un luminiș mic, adăpostit de umbra deasă și joasă a unui arbore pletos. Uhm se strecura și el, în urma ei, și trupurile lor mlădioase nici nu clinteau ramurile stufișurilor. Luuh se îndreptă către apa care, aici, nu se mai vedea deloc, ascunsă de sălcii lungi și înalte și, dincolo de ele, de păpurișul des. Intrând printre trunchiuri, culese de pe unul dintre ele niște frunze mari, verzi. Apoi Luuh se duse către copacul mare din luminiș și, lăsându-se în genunchi, lângă el, începu să ciocănească ușor, cu degetul îndoit, în scoarța groasă. Uhm se uită peste umărul ei și văzu ieșind, între două rădăcini groase și negre, o carapace atât de mică, încât, la început, crezu că este una din ființele care zboară noaptea către foc și care cad cu un zgomot surd, și sunt negre, și au o țeapă mică pe cap. Durg le numea Dumi, și le arunca departe de flăcări; Var și alții le striveau cu piciorul – nimeni nu le mânca.

— Bari, șopti Luuh, întinzând frunzele verzi și grase broaștei țestoase. Apoi, arătându-i-l pe Uhm: Uhm nu are să omoare pe Bari, Uhm are să dea frunze verzi lui Bari.

Animalul veni încet până în lumină și începu să mănânce. Uhm se lăsă jos lângă Luuh și șopti:

— Uhm nu are să omoare pe Bari. Cu degetul atinse ușor carapacea micuță, și făptura nu se strânse, și mâncă mai departe, liniștită. Uhm privea pe Bari, și Luuh îl privea pe Uhm, și deasupra lor umbra uriașă a uriașului copac lăsa să pătrundă la ei razele jucate pe frunze și prelinse apoi ca o ploaie galben-verzuie și caldă.

•

Bari crescuse puțin, și Luuh crescuse, dar era încă mult mai mică decât Uhm, care abia se mai putea furișa în cotlonul său. Trebuia să-și caute altul. Încercase mai multe, dar niciunul nu i

se păruse destul de ferit. În sfârșit, găsi unul la care, ca să poată ajunge, trebuia să se cațăre în sus, pe peretele atât de înalt. Era mai mult o gaură adâncă, decât un cotlon.

Intrarea strâmtă o lărgi încet, cu băgare de seamă, zile și zile de-a rândul, și numai atunci când știa că vânătorii sunt plecați, femeile la apă, curățind piei și făcând mâncarea, sau duse să culeagă rădăcini și poame, cu bărbații și femeile mici. Atunci ciocănea ușor în piatra moale și-și pregătea culcușul. Uhm știa că numai el își are locul lui, că ceilalți dormeau alături unii de alții. Dar voia să-l aibă, și și-l făcea. Gândul să cioplească intrarea prea strâmtă cu o piatră îi venise după ce îl văzuse pe Durg izbind timp îndelungat două pietre. Uhm nu știa că din această izbitură Durg avea să facă o unealtă.

— Ce face Durg? îl întrebase, arătând spre pietrele din mâinile vânătorului.

Acesta se întoarse către el tocmai când lovea, piatra izbi pieziș, și cea care ar fi trebuit să se facă o unealtă se sparse în două. Durg privi bucățile lung, apoi se uită la Uhm și spuse liniștit:

— Nimic.

— Izbești piatra ca să faci nimic? întrebase Uhm, nedumerit, dar Durg nu-i răspunsese.

Din umbră, de pe maldărul de frunze proaspete pe care stătea trântit, așa cum i se cade unui vânător de frunte când se odihnește în peșteră, Var văzuse tot și, ridicându-se în coate, spusese alene:

— Durg să lovească pe bărbatul mic care vorbește în fața focului!

Dar Durg privea cu băgare de seamă piatra spartă și nu păruse că-l aude. Atunci Var, înciudat, se ridicase pe jumătate, întinsese mâna, apucase o piatră și, cu dibăcie, o azvârlise. Numai coada ochiului lui Uhm prinsese mișcarea mâinii lui Var, căci Uhm se uita la Durg, așteptând răspunsul. Uhm nu știa, nici nu se întrebase, de ce trupul lui mic s-a răsucit într-o parte, la timp, ca piatra să treacă șuierând pe lângă capul lui cu plete de toamnă roșie. Lan, din frunzele lui, râsese, și atunci alții îndrăzniseră să râdă. Căci nici unuia nu i-ar fi plăcut să se măsoare cu Var. Atunci acesta simțise furia caldă urcându-i-se în gât, la gândul că Uhm se putuse feri de piatra cu care el, Var, vânătorul, ucidea pe Savani – căprioara – pe când aceasta fugea

sprintenă. Dintr-un salt fusese în picioare și, de data asta, Uhm știuse că Var este primejdia. Nu înțelesese bine care, dar trupul lui îi vorbea întotdeauna de una și aceeași, de singura primejdie: moartea. De jos, aplecat încă, o rupsese la fugă și, înainte ca Var să-l fi putut ajunge, se pierduse în întunericul de dincolo de lumina Focului celui Mare. Var șovăise. Să-l mai găsească în adâncuri era greu. Uhm, pitit la o cotitură, în apropierea unui cotlon adânc, îl auzise pe Lan spunând pașnic:

— Var e un vânător. Uhm nu are încă bâtă. Uhm nu a ieșit la vânătoare. Nici chiar pe Sivi – calul – Uhm nu l-a fugărit cu cei tineri. Var să se așeze și să se odihnească.

Și Vanu adăugase:

— Var nu trebuia să arunce piatra. Durg nu a vrut să lovească pe Uhm, care tăia umbra lui Durg, nu umbra lui Var. Culcușul îl așteaptă pe Var. Var nu se poate măsura cu cel care nu are încă bâtă. Sau Var vrea să se lupte cu un nevânător atât de mic? Și se auziseră din nou râsetele vânătorilor.

Pe Var îl arseseră râsetele vânătorilor, dar nu se putea măsura cu Vanu; și mai era și Lan. Se trântise în culcușul său, spunând tare:

— Uhm va avea bâtă, și atunci Var se va lupta cu Uhm.

— Vanu și Lan vor alege timpul, îi răspunsese liniștit Vanu.

Uhm simțise ceva greu, amenințător, în vocea lui Var, ca o piatră care se rostogolește către adâncuri. Dar, odată primejdia trecută, uită de ea.

Ce-l frământase mai adânc era să înțeleagă ce făcea Durg cu cele două pietre. Nu îndrăznise să-l întrebe. De atunci zile de-a rândul îl privise pe Durg, și pe Rah, și pe Mur, și pe fiecare cum fac, fiindcă descoperise că nu numai Durg ciocănește pietrele.

Privea vânătorii cum lovesc o piatră de alta, cum sar așchiile mici, cum uneori întrebuințează o bucățică de lemn tare, un os sau o altă piatră, punându-le peste piatra care va deveni o unealtă, și cu cealaltă bat încet și cu răbdare. Uhm văzuse că, până la urmă, din migala lor ieșeau râcâitoare, străpungătoare, pietre anume cioplite pentru ucis Savani sau Uvi. Vânătorii făceau unelte sau arme. Uneori lucrau și în os. Înțelesese astfel pe deplin că ceea ce lucrase atunci Durg ar fi trebuit să ajungă o unealtă și că, din pricina lui, o stricase.

După ce Uhm limpezise toate acestea, un alt gând încolțise în mintea lui: să facă și el o unealtă și să i-o dea lui Durg, în schimbul celei pe care vânătorul o pierduse din cauza lui.

În sfârșit, într-o zi se hotărâse. Găsise o piatră care i se păruse potrivită și, așezat la malul apei, începuse să o izbească cu o alta, de zor.

— Ce face Uhm?

Uhm se întorsese. O auzise pe Luuh apropiindu-se. Știuse că este ea. Nici nu răspunsese – așa cum văzuse că fac vânătorii care nu iau în seamă femeile și, chiar dacă le răspund, nu se întorc către ele. Uhm cioplea sau, mai bine zis, credea că cioplește izbind repede. Așchii mari săreau sub loviturile lui Uhm, și el se bucura. Nu știa încă rostul ciudat al pietrelor, nici că dintr-o piatră care se fărâmă atât de ușor nu se poate face nimic. Pe măsură ce piatra din mâna lui Uhm ciocănea pe cealaltă, aceasta se făcea mai mică, mai mică, și nu căpăta rostul de unealtă, nici chiar de râcâitoare pentru pielea lui Uvi, cel cu urechile lungi și cu codița rotundă.

— Pentru ce Uhm sfarmă piatra în bucăți? întrebă Luuh, și asta îl îmbufnă pe Uhm.

Luuh, femeia mică, își bătea joc de el. Ridică ochii scânteietori, dar mâinile nu și le opri. Piatra izbi peste deget. Țipătul îi urcă în gâtlej, și strânse dinții cât putu de tare. Sări în picioare și se repezi spre Luuh cu piatra ridicată. Luuh se feri. Uhm se poticni de piciorul ei, rămas parcă anume în urmă, și căzu cu obrazul în sfărâmăturile de piatră pe care le făcuse. Se juli pe obraz – alături de atâtea alte julituri care i se păstrau ca niște dâre mici, albe și subțiri, pe chipul ars de soare. Uhm nu știa că le are.

— Te-ai lovit tare? întrebă Luuh, și Uhm simți că nu era în bătaie de joc. Se sculă, cu sângele pe obraz, și o privi cu ochi mari, neînțelegători.

Luuh îl luă de mână și spuse:

— Vino cu mine!

Îl dusese aproape, aproape de tot de malul apei și spusese:

— Intră cu picioarele în apă și lasă-te în jos.

Luuh intrase în apă lângă el și începuse să-l spele pe obraz, apoi îi lipise o frunză subțire peste locul unde îl ardea.

— Sângele lui Uhm nu mai curge, șoptise Luuh, și Uhm se ridicase și privise în ochii mari ai lui Luuh, de culoarea cerului noaptea, înainte să se aprindă focurile cele multe acolo, sus.

— Pentru ce sfărâmai piatra în bucăți? întrebă Luuh.

— Nu sfărâmam piatra. Făceam o unealtă pentru Durg!

— Cere lui Durg o piatră tare, și încă o piatră tare, și lovește-le una de alta, ca să sară așchiile mici.

— Ce știi tu despre unelte? întrebase Uhm, încruntându-se.

— Curăț pieile lui Sivi cu râcâitoarele. Străpung pieile lui Uvi cu străpungătoarea. Dar acum ieși din apă. Vine spre tine Xah, și are să te apuce de picior.

Uhm fusese pe mal cu un singur salt, și Luuh ieșise din apă încet, dar nu înainte de a fi apucat cu mâna racul mare, care mișca în dreapta și în stânga cleștii neputincioși.

Îl mâncaseră pe Xah împreună, copt la un foc mic, lângă rădăcinile sub care Bari își avea culcușul. Uhm făcuse focul. Era singurul dintre cei care nu erau încă vânători, dar știa să aprindă focul.

•

Uhm îi ceruse lui Durg piatra tare:

— Uhm vrea să facă o unealtă pentru Durg! Durg zâmbise în barba groasă și neagră și mormăise:

— Uhm e prea mic!

Dar Uhm a stăruit:

— Uhm vrea să facă o unealtă pentru Durg.

Și atunci Durg dăduse lui Uhm două pietre, una gălbuie ca lutul de la malul apei, și una întunecată, verde-albastră. Durg arătase lui Uhm cum să lovească, așa încât să sară așchii mici, ca să sară așchia de unde voia el, cum să facă o așchie de lemn, cum să o pună în crăpătura făcută în piatră și cu cealaltă să bată lemnul în cap – și multe altele. Uhm se apucase de atunci să lovească cu răbdare și încăpățânare. Când mergea după rădăcini și poame cu ceilalți, când mergea după ouă în cuiburile înalte din copacii de deasupra peșterii sau în pădure, când colinda împrejurimile numai așa, ca să colinde, deschidea bine ochii și căuta piatra tare, mai mică sau mai mare, gălbuie ca lutul de la marginea apei sau neagră-verzuie. Într-o zi găsise o bucată mare, lungă, lucioasă în spărtură, și când descoperise gaura de sus, de pe perete, unde voia să-și facă culcușul cel

nou, cu ea începuse să lărgească intrarea prea mică. Piatra moale se sfărâma sub izbitura pietrei tari, și Uhm era mândru.

•

Uhm își mutase pentru a treia oară culcușul. Gaura se făcuse și ea prea mică, să se poată întinde în ea. Acum găsise un cotlon care urca și care se despărțea în două. Unul din brațe se deschidea într-o peșteră mică, dar destul de largă pentru ca mai mulți vânători să încapă înăuntru, iar celălalt se urca tot în sus și ieșea deasupra peșterii, într-un tufiș gros, printre rădăcinile căruia Uhm răzbise cu greu afară. Era un cotlon bun și bine ascuns. Uhm cunoștea peștera mare și învățase să meargă prin întuneric și să-și găsească drumul, pipăind și adulmecând locul. În noul culcuș, ca și în cele vechi, Uhm strângea tot felul de lucruri, dar cele mai de preț erau pietrele grele, din care se fac unelte. Dăduse două din ele lui Durg, și Durg le privise cu luare-aminte și spusese:

— Sunt bune. Uhm va fi un bun cioplitor de piatră. Răsucise pietrele pe față și pe dos și se uitase la ele. Apoi întorcându-se către Uhm îi spusese:

— Strigă așa, cât poți tu de tare.

Uhm nu înțelesese ce vrea Durg, dar căscase gura larg, și din pieptul lui izbucnise strigătul lung și puternic al vânătorilor care se întorc cu prada. Cel puțin așa voise Uhm să fie. Dar glasul lui era încă subțire. Durg îl ascultase, uitându-se la pietre, apoi, fără să-l privească, spusese încet:

— Glasul lui Uhm e încă mic. Răcnetul lui îl poate speria doar pe Uvi sau pe Savani care, și așa, fug. Dar glasul lui are să crească, și atunci Uhm va merge cu vânătorii.

Începând din ziua aceea, de câte ori era singur, fie în adâncul peșterii, fie departe pe malul apei, fie cățărat sus, în ramurile stufoase, Uhm își încerca glasul. Într-o seară, Tarh și Mohr, întorcându-se încărcați cu mai mulți Savani, legați cu picioarele de o cracă și cu capetele bălăbănind până aproape de pământ, unde coarnele lungi atingeau iarba, auzindu-l, îl strigase:

— Vino aici!

Uhm ieșise din desiș și se apropiase, dar nu destul ca să poată fi ajuns de mâna lui Tarh. De la întâmplarea cu Var se ferea să fie prea aproape de vânători. Numai de Durg nu-i era frică deloc.

Tarh și Mohr îl priviră, apoi Tarh întrebă:

— De ce urlă Uhm ca Tilic – lupul – când totul e alb?

— Uhm își încearcă glasul.

Vânătorii râseseră și, luând-o din nou la drum, Mohr îi spusese:

— Uhm nu este destul de mare ca să strige, dar să mai încerce!

•

Acum Uhm era destul de mare ca să strige. Nu că n-ar fi strigat toată viața, de când scosese primul răcnet, acolo unde se născuse, în peștera de dincolo de pădurea arsă. Dar strigase fără folos. Acum strigătele lui aveau să fie bune la ceva, și era foarte mândru că Vanu îi făcuse semn să urmeze vânătorii, care plecaseră iute, pe picioarele lor lungi și vânjoase. Uhm făcea pași mulți, străduindu-se să nu rămână în urmă.

De la un timp începu să gâfâie. Sudoarea curgea pe el. Într-un fel, își aducea aminte de goana cumplită, când era pe umerii lui Durg. Dar altceva nu-și mai aducea aminte, și nici nu știu de ce își duse mâna la frunte, acolo unde tăietura făcută de cracă lăsase un semn adânc, ce se netezise cu vremea, dar se mai cunoștea încă. De ce se grăbeau atât de tare vânătorii? Uhm privi înapoi, să vadă dacă nu-i urmărește ceva, și văzu că în urma lui nu era nimeni, că el e cel din urmă. Începu să fugă, ca să ajungă printre ceilalți. Un timp, reuși să se țină mai spre mijlocul cetei, apoi oboseala se trezi prea puternic în el, și iar rămase în urmă.

O țeapă intră în talpa lui Var. Var se opri să și-o scoată. Ceilalți îl ocoliră și trecură înainte. Var se așeză jos, lăsă bâta deoparte și încercă să scoată țeapa, dar cu degetele lui groase, cu unghiile roase până în carne, nu izbuti. Apucându-și glezna cu amândouă mâinile, trase talpa în sus, până o aduse la gură, și cu limba începu să caute țeapa. Când o găsi, o prinse cu dinții puternici și o smulse. Țeapa fusese mare, sângele începu să picure, și Var îl linse, și-i plăcu. Dar carnea se strânse, sângele se opri și Var se sculă mormăind. O luă după ceilalți, fără să-i pese de durerea încă vie din talpa rănită.

În urma cetei – la patru, cinci sute de pași – Uhm se străduia să nu rămână singur, dar picioarele subțiri, istovite parcă, nu mai voiau să-l țină. Îl auzi venind pe Var. Întoarse capul și-l văzu. Nu-i mai era frică. Lăsă pasul mai încet, să se poată odihni

măcar umblând. Var îl ajunse. Uhm primi lovitura palmei peste cap, și căzu la pământ.

— Uhm să se scoale! auzi porunca vânătorului.

Se ridică înfricoșat.

— Umblă!

Și simți în spate vârful rădăcinii rupte de pe rotundul bâtei lui Var, care-l împingea înainte, dar de data asta nu destul de tare ca să-l arunce pe jos. Uhm o porni cu lacrimi de durere în ochi. Mergea cât de repede putea. Dar picioarele lui Var erau lungi, Var voia să-i ajungă pe ceilalți, și Uhm trebui să fugă, din cauza bâtei pe care o simțea acolo, noduroasă și cumplită. Fugea și simțea în gâtlej parcă un foc aprins. Îi era sete. Cumplit de sete. Nădușeala șiroia pe el. Trecură pe lângă o băltoacă rămasă de pe urma ploii. Uhm s-ar fi oprit să bea, dar în urma lui era Var, și trebuia să fugă mai departe, și nu știa încă să se întrebe cât va mai putea fugi, dar picioarele lui știau că puteau să o facă dincolo de puterile lor, mult dincolo de puterile lor, atât cât va fi primejdia în spate. Cu nădușeala curgându-i pe față, cu buzele strânse, de se făcuseră ca o dungă, Uhm fugea în fața lui Var, deși Var nici nu întinsese încă pasul, pe măsura puterii lui.

La popas, Uhm se ghemui în iarbă și stătu nemișcat, atât de frânt, încât nici să bea nu putuse. Când îl chemă Vanu ca să-i dea carnea, Uhm ar fi vrut să se târască, nu să umble către el, și tremura pe picioare. Vanu îl privi lung, apoi, fără să-i întindă carnea, spuse:

— Bea apă! Bagă-ți capul în apă! Freacă-ți picioarele, apoi aleargă în jurul vânătorilor până te chem. Îți voi da carnea atunci.

Și Uhm, aproape împleticindu-se, se duse să bea apă, își muie fața și brațele, apoi se așeză și începu să-și frece picioarele. Ce tare îl dureau! După un timp se sculă și începu să fugă în jurul vânătorilor care mâncau, schimbând câte o vorbă când și când. Uhm alerga. Ce tare îl dureau picioarele, dar parcă mai puțin ca înainte. Apoi vocea lui Vanu se ridică dintre vânători:

— Uhm să vie să-și ia carnea.

Pe când înfuleca, mestecând cu putere carnea trecută prin flacără și cele două rădăcini gustoase, Uhm se întreba de ce se grăbiseră atât vânătorii, ca să stea acum pe loc. Apoi se gândi că poate nu se grăbiseră, că așa mergeau, că mersul lor lung

era cât fuga lui Uhm. Somnul i se furișă între gene. Așa ar fi dormit.

Vocea lui Lan îl trezi de-a binelea, fiindcă Lan spunea:

— Var l-a obosit prea tare pe Uhm.

Lui Var nu-i plăcea să i se spună ce a făcut bine și ce a făcut rău, și mai ales atunci când știa că a făcut așa cum trebuia să facă, sau cel puțin credea el că așa trebuia, și răspunse aprig:

— Uhm rămăsese singur departe de vânători. Dacă Var nu ar fi stat să-și scoată țeapa din talpă, Uhm s-ar fi pierdut de vânătorii care treceau dincolo de coama dealului.

— Var are dreptate, spuse Lan. Uhm s-ar fi pierdut de vânători.

— Var are dreptate! spuse tare Vanu, apoi adăugase: Dar de ce nu ai strigat? M-aș fi oprit!

Furia puse stăpânire pe Var și, vrând să-l înfrunte pe cel mai puternic dintre vânători, spuse cu batjocură:

— Eu nu aveam de ce să strig! Eu nu strig! Dar Uhm ar fi trebuit să rămână la Peșteră, cu femeile mici! Uhm e o femeie mică! De ce, dacă l-a luat cu vânătorii pe Uhm, Vanu nu a luat și alte femei mici?

Atunci, Vanu și Lan, mari și puternici, se ridicară unul lângă altul, umăr la umăr, și toți ceilalți se sculară, dar niciunul dintre dânșii nu era ca cei doi uriași, și cu o voce aspră Vanu spuse lui Var:

— Vanu și Lan duc vânătorii și pe cei care nu sunt încă vânători pe urmele lui Sivi. Vanu și Lan împart carnea în fața Focului cel Mare. Vanu, singur fiind, îl poate înfrunta pe Var! Bâta lui Var e o cracă subțire în fața bâtei lui Vanu. Sau Var crede că bâta lui e mai grea decât bâta mea?

În vocea lui Vanu erau toate amenințările, și Var știu că, dacă îl înfruntă pe Vanu, va fi o luptă de moarte, și mai știa și că, dacă îl învinge, va trebui apoi să se măsoare și cu Lan, și de acesta parcă îi era și mai teamă, și atunci, așezându-se, răspunse mohorât:

— Bâta mea e bâta mea! Știu că tu și Lan duceți vânătorii pe urmele pradei. Voi sunteți Vanu și Lan!

Uhm, care asculta cu urechile ciulite, simți toată furia și clocotul din inima lui Var.

Var fusese umilit în fața vânătorilor din cauza lui Uhm, și asta pentru a doua oară. Var nu avea să uite niciodată. Și în el prinse rădăcini ura împotriva acestuia.

Toți se așezară și se făcu tăcere.

Uhm ațipi. Când Vanu dădu semnul de plecare, Uhm se trezi de mișcarea celorlalți. O porniră din nou. După un timp, oboseala din picioarele lui Uhm era atât de mare, încât nici nu mai știa că-l dor. Nu putea să rămână în urmă. Var era în spatele lui. Uhm încercase de două ori să-și schimbe locul, dar Var îl urmărise. Lui Uhm i se părea că vânătorii se grăbesc peste măsură, deși înțelesese că ăsta e mersul lor. Ce nu avea cum să-și lămurească – și nimeni nu ar fi știut să-i spună – era că acum învăța să meargă ca ei. Ceasurile zilei treceau unele după altele. Atât pentru el, cât și pentru ceilalți, timpul era încă nedeslușit și avea puține fețe: dimineața, seara, noaptea.

Când se auzi nechezatul prelung, ceata se opri, apoi Vanu trimise înainte pe Uroh și pe Var. Uhm fu nespus de fericit, văzându-l că pleacă. Dorința lui era ca Var să fie răpus și să nu se mai întoarcă. Se așeză jos, în Ierburile Înalte, cu somnul în gene.

Când Var veni înapoi cu Uroh și-i spuse lui Vanu unde se află caii, Vanu dădu semnul de plecare. Apoi se despărțiră. Vânătorii o luară într-o parte, iar Uhm cu ceilalți – care erau toți mai mari decât el, dar care nu erau încă niciunul vânători – începură să urce coasta dealului. Durg era în fruntea lor. Când ajunseră sus, Durg le făcu semn să se pitească în tufișurile dese din Iarba Înaltă. Sag îi spuse lui Uhm lângă care se afla:

— Uhm să nu facă zgomot!

Uhm știu că asta înseamnă că nici Sag nu trebuie să-i audă răsuflarea. Stătu așa, nemișcat. Oboseala din picioare i le amorțea, dar Uhm uitase de oboseală și aștepta, pândind, ce avea să vie.

Uhm, ca și toți ceilalți, numea animalul – fie că era unul, fie că erau mai mulți – cu un singur nume. Spuneau Sivi, și asta însemna calul, dar putea să însemne și caii. După cum Tilic desemna lupul, dar și lupii. Și așa pentru toate făpturile. Numai oamenii aveau fiecare numele său.

Uhm știa că Sivi e acolo, și se întreba cum au să-l vâneze. Cum au să vâneze fiara aceea care lui i se părea atât de fioroasă cu coama lungă, cu capul ridicat și nechezatul

înfricoșător? Dar pânda se lungea, și ațipi în picioare. Se trezi când începu să se audă ropotul fugii lui Sivi. După fuga nebună, Uhm știu că Sivi e înspăimântat. Lui Sivi îi era frică de vânători. Acum era treaz, treaz de tot, ca și cum n-ar fi dormit. Galopul se apropia năvalnic, urcând coasta dealului pe care Uhm și cu ceilalți se aflau ascunși în tufișuri. În Uhm se cuibări frica și se uită la Sag. Ochii lui Sag luceau în seară. Nările lui adulmecau parcă un miros plăcut. Uhm adulmecă și el, ca să simtă mirosul, dar nu simți nimic și nu pricepu că acel miros plăcut era al cărnii prăjite, și se afla doar în amintirea, și acum în închipuirea lui Sag care știa ce avea să urmeze.

Sivi venea. Erau mulți. Veneau în goană, dar, chiar dacă ar fi venit încet, Uhm nu ar fi putut să spună câți sunt, fiindcă Uhm nu știa nici el să numere dincolo de trei. Putea spune doar că sunt „mulți” sau „mai mult decât mulți”. Prin frunzișul des, vedea armăsarii în frunte, așa cum îi văzuse alteori, de departe, cu coamele fâlfâind în vânt, cu capetele ridicate, sforăind cumplit. Veneau spre ei. Uhm ar fi fugit, dar nu avea unde, că între vale și el era Sivi, și dincolo, în față, râpa adâncă, în fundul căreia șerpuia apa. Și Sivi venea în goană. În urma lor, departe, se auzeau urletele vânătorilor. Uhm gândi că aveau să vadă râpa, că aveau să se oprească, că, neputând să meargă mai departe, se vor întoarce și va fi zdrobit de copitele lor. Caii, cu tot galopul năvalnic, ocoliră tufișurile, și Uhm gândi că scăpase deocamdată de primejdie, dar nu răsuflă de ușurare, fiindcă nu trebuia să facă zgomot. Când, deodată, izbucni lângă el răcnetul lui Sag. Uhm tresări. Apoi înțelesese. Deschizând gura, începu să urle cât putu de tare, căci trupul lui simțea că în strigătele astea era apărarea împotriva armăsarilor. Sag se mișcă, și Uhm, urmându-l, se repezi împreună cu el și cu ceilalți, cu Durg în frunte, pe urma lui Sivi. Urlau înspăimântător, și fuga îngrozită a lui Sivi se făcu și mai năvalnică. Uhm văzu caii ajungând la râpă, unde nu se opriră însă. Abia atunci Uhm înțelese. Uitând de oboseală, se repezi cu toată puterea înainte, urlând cum urlau toți; dar Uhm alerga ca să vadă.

Când Uhm ajunse în capul malului frânt, numai câțiva dintre Sivi se mai țineau în picioare și coborau acolo unde panta era puțin mai moale, ceilalți se rostogoleau, căzând unii peste alții. Cei care veniseră peste frântura aspră a malului se striviseră jos, pe prundișul cărat de apă. Uhm stătea în picioare, chiar la

marginea povârnișului, și privea. Printre caii ce mai alergau încă, unul se împiedică într-un bulgăre mare de lut, peste care voise să sară. Uhm îl văzu venind peste cap, apoi începând să se rostogolească, și atunci știu că mai sunt numai trei Sivi care fug, ceilalți erau acolo jos – un maldăr de carne care se zbătea. În sfârșit, dintre cei trei, unul ajunse în vale viu și nevătămat. Atunci Uhm auzi, acolo, jos, urletul, și recunoscu glasul lui Var. Îl văzu pe acesta ieșind din tufișuri și alergând în goană mare către povârniș, împreună cu Uroh cu care era mai totdeauna. Sivi se opri o clipă, apoi se răsuci și o luă la goană în susul apei, pierzându-se în seara care se lăsa spre noapte. Ceilalți doi cai, speriați de urletul lui Var, încercară timp de o clipă să se oprească pe iutele povârnișului, dar asta fu de ajuns ca să-și piardă echilibrul și să se prăvălească în josul râpei. Unul dintre ei se prăbuși, însă celălalt ajunse la numai câteva înălțimi de om deasupra firului văii și alunecă teafăr, dar pe o parte, până jos. O dată pe loc drept, începu să se zbată ca să se ridice în picioare. Uroh îl văzu. Se repezi spre el cu bâta ridicată, și ajunse tocmai când Sivi izbutise să se ridice. Uroh, icnind, înălță bâta grea, destul de grea pentru a sfărâma capul animalului înnebunit. Bâta era sus, și avea să cadă. Sivi se roti în loc, și, înainte ca Uroh să se poată feri, copitele lui Sivi îl izbiră în plin. Uroh se prăvăli urlând năprasnic, și urletul lui se împleti cu urletul lui Var care se năpustea. Sivi se răsuci încă o dată și, înainte ca Var să ajungă lângă el, zvâcni în goană, în susul apei, cu o iuțeală de prisos, fiindcă nu-l mai urmărea nimeni. Var se aplecă peste Uroh un timp, apoi scoase un fel de răcnet scurt și, ridicându-se, porni printre animalele schilodite care se mai zbăteau la picioarele râpei și începu să izbească cu bâta în trupurile lor, acolo unde nimerea. Vânătorii ieșeau de peste tot și se apropiau. Și cei care fuseseră cu Uhm coborâră în vale. Uhm rămăsese singur pe marginea râpei și privea cu ochii mari. În el se împleteau tot felul de nedumeriri. Nu erau destui? De ce Uroh a vrut să-l omoare și pe ultimul Sivi? Niciodată vânătorii, nici chiar cu ajutorul celorlalți, nu vor putea duce la peșteră toată carnea care se găsea acolo. În timp ce se întreba așa, fără a căuta răspuns, ochii lui Uhm urmăreau mișcările lui Var care, în trupurile căzute, izbea, și izbea cu atâta putere, încât loviturile pe carnea moale și peste oase se auzeau până la Uhm, acolo sus, pe culmea povârnișului. De ce nu se întorcea Var

lângă Uroh? De ce nu-l ducea la apă cum făcuse Luuh când se julise el pe obraz? Vanu era lângă Uroh. Vanu și Lan, și acum se apropiau Durg și alții. Uroh murise? Nu, vedea brațul lui Uroh cum mișcă. Și Var? Var tot mai izbea cu bâta, parcă ar fi vrut să se stingă orice urmă de mișcare. Întunericul creștea. Uhm îl vedea din ce în ce mai greu. Sculându-se, coborî în vale, îndreptându-se spre focul pe care vânătorii îl aprinseseră lângă apă.

•

Într-o zi, Uhm, mergând cu vântul în față, intră în luminiș, înainte ca Savani să-l fi simțit și, cu o piatră pe care de curând o cioplise anume, ținti și, aruncând-o, izbi în capul țapului care păștea liniștit. Caprele se împrăștiară, dar animalul pe care îl lovise căzu, zbătându-se încet. Din câteva salturi, Uhm ajunse lângă el și, ridicând piatra din iarbă, izbi încă o dată. Făptura rămase nemișcată. Bucuria lui Uhm era mare. Uhm vânase singur. Uhm era un vânător, deși nu avea încă bâtă. Nici n-ar fi putut s-o urnească. Brațele lui nu aveau încă destulă putere. Dar piatra cioplită de el fusese bună, și Uhm știuse să o arunce. Ridică pe Savani, și se îndoi aproape sub povară. Mai era destul de mult până la peșteră. Dar pentru nimic în lume Uhm nu s-ar fi dus să ia și pe alții ca să-l ajute. Era prada lui. Uhm singur, cu piatra ieșită armă din mâinile lui, îl vânase pe Savani.

Frânt de oboseală, după ce se oprise de nenumărate ori, ajunse, în sfârșit, pe platforma din fața peșterii. Nu întorsese capul ca să răspundă femeilor de la marginea apei sau celorlalți care, ca și Uhm, nu erau vânători, și întrebau: „Cum a făcut Uhm? Cine a ucis pe Savani pentru Uhm? Unde e vânătorul? De ce aduce Uhm pe Savani?” Și câte și câte.

Când se află în fața Focului cel Mare care ardea totdeauna la intrarea peșterii, Uhm voi să arunce pe Savani, de sus, cu o singură mișcare, așa cum făceau vânătorii, dar era prea obosit. Se împletici și căzu. Vânătorii care se odihneau în frunzișurile proaspete începură să râdă cu hohote. Uhm simți sângele cum i se urcă în obraz și se ridică tremurând de osteneală și ciudă. Dar, stăpânindu-și glasul, spuse cu hotărâre, în clocotul de râs ce-l înconjura:

— Uhm a ucis pe Savani. Vanu să-l împartă.

Râsul se potoli, și Vanu, ridicându-se din frunze, veni lângă foc:

— Uhm a ucis singur pe Savani?

— Da!

— Cum?

— Uhm a aruncat piatra pe care a făcut-o pentru asta. Și-i întinse lui Vanu piatra încă năclăită de sânge, pe care o purta în cuta pielii aspre de Sivi, cu care era înveșmântat ca femeile și nevânătorii. Uhm ajungea cu fruntea la pieptul lui Vanu, și de sus ochii lui Vanu îl priviră cercetători. Vanu luă piatra din mâna lui, o suci, o răsuci, apoi spuse:

— Piatra e bună. Pielea cu părul lung a lui Savani va fi a ta. Voi împărți carnea adusă de tine.

— Numai vânătorii poartă pielea cu părul lung. Pielea lui Savani nu e pentru Uhm. Uhm nu poate ridica bâta! Uhm nu e vânător!

Auzind vocea lui Var, Uhm dădu să se întoarcă spre locul de unde venea, dar se stăpâni și rămase nemișcat, ca și când Var nu ar fi vorbit.

— Uhm a ucis singur pe Savani. Va primi pielea lui Savani, spuse Vanu liniștit și adăugă: Vuhu, cheamă femeile să scoată carnea din piele!

Și, pe când Vuhu din culcușul lui de tânăr vânător se scula să coboare către apă, Vanu adăugă:

— Piatra lui Uhm e bună. Mâna lui e sigură. Ochiul lui e ager. Pasul lui e ușor. Uhm va purta bâta vânătorilor.

— Uhm nu are dreptul la pielea lui Savani! Nu e încă vânător!

Lan, se ridică și se apropie de Vanu. Când fură unul lângă altul, Vanu vorbi din nou, și vocea lui era amenințătoare:

— Var nu poate hotărî ce trebuie să fac! Poți să nu mănânci din carnea adusă de Uhm! Uhm va primi pielea lui Savani.

Uhm asculta și simțea că încă o dată Var încercase să-l înfrunte pe Vanu, dar văzând pe Vanu și Lan unul lângă altul, atât de mari, atât de puternici, știu că lângă ei nu era primejdie din pricina lui Var. Privirea lui Var, din umbră, îl învălui. Apoi, în tăcerea grea care se lăsase, vocea lui Var se auzi limpede:

— Var va mânca din carnea adusă de Uhm. Și, întorcându-se către vânători, adăugă râzând greoi: Numai să nu fi fost mort Savani când l-a ucis Uhm!

Vanu începu să râdă, și râse și Lan, dar râsul lor îi păru lui Uhm potolit și fără veselie. Râseră și ceilalți vânători. Urechile

ascuțite ale lui Uhm prinseră șoapta lui Lan către Vanu, pe când se îndreptau spre culcușurile lor alăturate:

— Va veni timpul când Uhm va trebui să se măsoare cu Var, și atunci dacă Var va învinge ce va face Vanu?

Dar nu reuși să prindă răspunsul aceluia. Nu știa că Vanu spusese lui Lan:

— Var vrea să ia locul lui Vanu și Lan. Vrea să ducă el vânătorii pe drumuri, în căutarea pradei. Vrea să împartă carnea în fața Focului cel Mare. Vrea să hotărască pentru toți.

— De ce nu te măsori cu el? Ești mult mai puternic!

— Tirh și vânătorii lui au murit în lupta cu Anthar – fiara galbenă. Mulți, foarte mulți au pierit în Focul cel Mare și lângă apa unde îi adusesem. Au mai murit și aici, atunci, demult, din cauza arsurilor. A murit Kad sub dinții lui Tilic. A murit și Uroh, și alții, la vânătoare. Var e puternic. Var e printre cei mai buni vânători. Nu vreau să-l ucid. Suntem atât de puțini încă.

— Dar Var îl va ucide pe Uhm, și Uhm cioplește bine piatra, știe să aprindă focul, a vânat singur pe Savani. Va fi un mare vânător.

— Va fi, dacă va trai! răspunsese Vanu și adăugase:

— Var este un mare vânător! Avem nevoie de el!

•

Uhm cioplise a treia piatră de când învățase să cioplească de la Durg. Se uita și o cerceta cu băgare de seamă, să vadă dacă este întocmai cum voise să o facă. Începuse să ciocănească la ea când frunzele copacilor erau atât de mici, încât ramurile păreau goale. Acum, când o sfârșise, frunzele se desprindeau și cădeau unele peste altele, roșii, galbene, altele aproape de culoarea pământului. Era greu să pășești pe ele fără zgomot, și Uhm știa că va veni o zi când nu vor mai fi frunze, când vântul va bate năprasnic și când de sus va începe să cadă ploaia groasă și albă care se cheamă zăpadă. Dar nu știa cât va trece până atunci, fiindcă pentru el fiecare zi era „o zi”, și mai mult de „trei” tot nu gândise că se poate spune.

Încercă piatra în mână ca să vadă cum îi stă în palmă, și dacă palma lui o cuprinde bine. Uhm era mulțumit. La o vânătoare de Sivi pierduse pe cea cu care omorâse de mult pe Savani, a cărei blană o purta. De atunci învățase să pândească pe Savani, și mai întotdeauna izbutea să se întoarcă cu pradă la peșteră. Acum putea să ducă pe Savani pe umeri, fără să facă mai mult

de un popas sau două, și asta numai dacă era drumul foarte lung. Ajungea cu fruntea până la urechile lui Durg. Era mai înalt decât Vuhu, dar Vuhu era mult mai lat în umeri și avea picioarele și brațele mai groase decât Uhm. Dar Uhm gândea că e mai sprinten decât Vuhu. De la un timp, în cuta blănii – pe lângă piatra de aruncat, cele două pietre mici de aprins focul și iasca – purta la el și carapacea lui Bari și bea apă din ea, câteodată și când nu-i era sete, numai de plăcerea de a ridica apa din apă cu ajutorul ei. Bari de sub rădăcinile copacului din luminiș crescuse mult și-și alesese alt loc, dar venea când Uhm ciocănea în scoarța groasă, chiar și atunci când Luuh nu era cu el. Și Luuh crescuse. Uhm făcuse pentru Luuh trei râcâitoare și, dintr-un os, altfel decât celelalte oase, un străpungător pentru pielea de Sivi. Osul acela îl găsise din întâmplare. Mergea pe marginea apei lor, spre o vale în povârnișurile căreia găsise bucăți mici de piatră tare, albastră-verzuie. Se ducea să caute una mai mare. Cum înainta prin iarba grasă, văzuse aproape de mal, dar încă pe jumătate în apă, ceva mort care lucea. Xah – racul cel mare – mișuna în jurul mortăciunii. Uhm își scoase blana de pe el și începuse să strângă în ea racii al căror gust – odată copți în spuză – îi plăcea îndeosebi. Apoi, după ce înăbușise bine pe Xah, în blană, ca să nu poată să iasă, și ascultase foșnetul cleștilor în pielea ce-i acoperea, se întorsese la acel ceva mort și îl privise, un timp, de sus. Prin locurile de unde racii smulseseră carnea se vedeau bine oasele albe, lungi, subțiri și lucioase. Uhm curățase toată carnea și se uitase cu luare-aminte la oase. Apoi alesese dintre cele mai bune. Nu știa încă ce avea să facă din ele, dar presimțea că se puteau întrebuința. Din unul făcuse un străpungător lui Luuh, după ce stricase mai multe, fiindcă nu știa cum să umble cu ele. Când i-l dăduse, ea îl sucise, îi încercase ascuțișul pe palma deschisă, apoi spusese cu oarecare îndoială:

— Pare bun! Numai să nu se rupă pe pielea groasă.

— Dacă nu e bun pentru pielea groasă, e bun pentru pielea subțire a lui Uvi – cel cu urechile lungi – răspunsese Uhm, îmbufnat de neîncrederea ei, și plecase. Dar câteva zile mai târziu Luuh venise la scorbura lui Bari – broasca țestoasă – și-i spusese:

— Străpungătorul e mai bun ca cele din osul lui Sivi, alunecă ușor prin piele și nu o rupe. Uhm nu se uitase la ea, dar se bucurase foarte mult. Nu ar fi putut spune de ce.

Acum se uita la piatra pe care sfârșise să o cioplească și se gândea și la Luuh.

Vocea lui Darh, din spatele lui, nu-l făcu să tresară, fiindcă auzise pașii care se apropiau:

— Ai mai făcut o piatră?

Uhm dădu din cap, fără să se întoarcă spre Darh.

— Dă-mi piatra asta! spuse Darh.

Uhm se sculă în picioare, cu piatra în mână și îl privi.

Darh era unul dintre vânătorii care mergeau mai totdeauna lângă Vanu și Lan și care putea, ca și Var, să țină pasul cu ei. Darh era un vânător, însă cioplea greu piatra. Nu avea răbdarea și poate nici bucuria lui Uhm să vadă așchiile moi sărind din locul pe care anume îl alesese. Darh îl privea liniștit, așteptând ca Uhm să-i dea piatra pe care i-o ceruse. Uhm nu ar fi vrut să i-o dea. Durg, care ieșea din peșteră, îi văzu unul în fața altuia și, apropiindu-se, întrebă:

— Ce faceți? Nu mergeți la strâns crăci pentru Focul cel Mare?

Darh răspunse cu voce domoală:

— Am cerut piatra lui Uhm, și aștept să mi-o dea.

— Care piatră? întreba Durg.

Uhm întinse piatra abia cioplită și caldă de strânsoarea mâinii lui. Durg o luă și o privi cu băgare de seamă, ca și cum ar fi vrut să vadă cum este desprinsă fiecare așchie, apoi, întinzând-o lui Darh, spuse:

— Uhm a făcut o piatră bună. Ți-o dă ca să ucizi prada sprintenă.

Darh dădu mulțumit din cap, apoi o porni grăbit spre pădure, unde se adunau lemnele uscate pentru Focul cel Mare. Vanu hotărâse că e timpul. Vremea se răcea treptat. Trebuiau să strângă foarte multe. Uhm lăsă capul în jos și se întrebă de ce Durg dăduse piatra lui Darh.

Înainte ca mâna lui Durg să-i atingă umărul, o simți venind, dar nu se feri, fiindcă știa că vine blândă, nu ca să-l lovească. De altfel, Durg nu-l lovise niciodată.

Durg spuse:

— Darh nu cioplește bine piatra. El are nevoie de piatra făcută de tine. Tu ai să-ți cioplești alta. Darh e numai vânător. Tu nu ești încă vânător, dar ești un mare cioplitor!

Uhm tot nu înțelegea. Durg îi luase piatra și o dăduse lui Darh, și părea mulțumit. Rămas singur, Uhm încearcă să-și deslușească gândurile. El învățase de la Durg să cioplească. Durg îl ajutase de multe ori, când așchiile nu săreau cum trebuiau să sară. Își aduse aminte și de unealta pe care Durg o stricase din pricina lui. Deci, pietrele pe care le făcea el erau, într-un fel, și ale lui Durg. Dacă Durg hotărâse s-o dea pe asta lui Darh, era bine. Era dreptul lui Durg. Uhm putea să înceapă alta.

Când ajunse la locul unde toți adunau crăci uscate pentru când va fi mereu frig, Uhm îl văzu pe Darh care trecea de la unul la altul și le arăta piatra, și fiecăruia îi spunea:

— Uhm mi-a dat piatra cea nouă! Durg spunea că e o piatră bună. Că e foarte bună. Voi ucide mulți Uvi cu urechile lungi și Savani sprinteni. Vanu le va împărți carnea în fața Focului cel Mare! Voi alege blana cea mai bună pentru Uhm! Uhm e un mare cioplitor de piatră!

Uhm simți că Darh are o mare bucurie, mai mare chiar decât cea pe care o simțise el când sfârșise de cioplit piatra aceea. Și se gândi că Durg avusese dreptate să i-o dea lui Darh.

•

În sfârșit, ajunseră pe zăpadă. Uhm fu mulțumit. Zăpada era moale sub tălpi și mai caldă decât gheața pe care umblaseră până atunci. Pe zăpadă era mai ușor să nu faci zgomot. Pasul vânătorilor se iuți, și a lui Uhm, o dată cu al celorlalți. Își aduse aminte de timpul când trebuia să fugă, ca să nu rămână în urmă. Căuta cu privirea spinarea uriașă a lui Var, acolo, în fruntea vânătorilor, și o văzu lângă a lui Darh și Rong, puțin în urma lui Vanu și a lui Lan, care erau și mai mari. Var! Uhm învățase să se ferească de el, să nu se afle în preajma sau în apropierea lui. În Var era totdeauna primejdie pentru Uhm.

Se strecurau prin văile lungi, unii lângă alții, repede, spre pădurea mare, aproape de care se afla pădurea subțire unde, cel mai adesea, se ascundeau caii în timpul iernii, hrănindu-se cu scoarța tulpinilor sau păscând de sub zăpadă iarba uscată. Uhm se gândea la vânătoarea care avea să vie și se bucura. Simțea parcă în gură gustul cărnii abia perpelite. Se săturase de

rădăcinile chircite și fără zeamă, de ciupercile muiate în apă, pe care le mestecai, fără să le poți fărâma, până le înghițeai aproape întregi. Alunele se sfârșiseră demult. Ultimele pe care le mai avusese strânse în culcușul său le dăduse lui Luuh, pe furiș, în timpul viscolului care-i ținuse închiși în peșteră. Noroc că lemne pentru Focul cel Mare aveau din belșug, și lângă el era cald și bine. Uhm se gândi la Luuh. Știa că, la întoarcere, din partea lui îi va da și ei, fiindcă partea ei de femeie era atât de mică. Luuh slăbise. Ochii i se făcuseră mai mari. Dar vânătorii nu trebuiau să știe că împarte cu ea, ca să nu râdă de el, cum râd vânătorii de cei tineri. Din mers, Uhm se aplecă și luă un pumn de zăpadă afânată și-l băgă în gură. Îi era foame. Îi plăcea și să bea din zăpadă. Era atât de rece! Își șterse mâna de piept, și apa se amestecă cu nădușeala caldă de pe pielea netedă, prăjită de soare și arsă de vânt.

Vanu se opri și, după el, ceilalți. Stăteau nemișcați, ascultând. Uhm ascultă și el, dar nu auzi nimic în tăcerea atât de albă în care, ici-colo, se vedeau doar trunchiurile și crăcile negre ale unui copac singuratic. Tăcerea asta a zăpezii nu-i plăcea lui Uhm. O simțea vrăjmașă și atât de primejdioasă. Parcă i-ar fi pândit de peste tot. Uhm îl văzuse pe Vanu cum adulmecă vântul cu nările larg deschise, și, ridicând capul, adulmecă și el. Trase de mai multe ori aerul rece în pieptul larg și simți mirosul cald al cailor, adus de vântul atât de ușor, încât abia mișca firele de păr răzlețite din coamele vânătorilor. Uhm nu-l simțea în părul său. Lui Uhm îi fu și mai foame. Un fel de gol în mijlocul trupului îi aduse mâna către fâșia de piele cu care era încins peste blana de capră ce-i acoperea șoldurile, și iar avu gustul cărnii în gură. Dar Vanu și Lan o porniseră din nou, urcând dealul din față – mai încet prin zăpada mare, adunată de viscol. De sus, aveau să știe în ce parte anume erau Sivi. Uhm se întreba cum vor vâna de data asta caii, fiindcă nu vedea nicio râpă către care strigătele lor să-i alunge înspăimântați. Întreaga lui ființă se ascuțise, așteptând să vadă ce va face Vanu și cum. Uhm nu cunoștea văgăuna ascunsă de zăpadă de la marginea lăstărișului. Era prea tânăr și nu văzuse încă toate locurile, dar mulți dintre vânători o știau.

Când ajunseră în culmea dealului, în fața lor nu era decât valea următoare, goală, albă, atât de albă și fără nicio urmă pe ea. Vanu se opri din nou și adulmecă. De data asta mirosul de

cald, de scoarță strivită, era aproape, puternic. Uhm știu că Sivi e acolo, dincolo de dealul înalt din fața lor, nu prea departe. Măsurile aveau puține chipuri pentru oamenii de atunci: aproape, departe, foarte departe. Începură să coboare, repede. Mergeau la vale, și coasta fusese măturată de viscol. Zăpada era subțire și bătută, cu aschii de gheață. Ajunși în fundul văii, Vanu se opri și trimise înainte pe Var și pe Rong. Uhm simțea unde sunt Sivi, acolo printre copacii tineri, din care se vedeau doar vârfurile. Uhm gândi că și Vanu îi simte, chiar mai bine decât el. Se întreba de ce Vanu trimisese pe Var și Rong să vadă. Lui Uhm nu-i spusese nimeni că vânătoarea se face după un anumit rost, de mult știut și aflat de cei care nu muriseră, tocmai fiindcă o făcuseră astfel. Dacă Uhm l-ar fi întrebat pe Vanu de ce face așa, acesta n-ar fi știut ce să-i răspundă, pentru că niciodată nu se gândise la rostul acestor obiceiuri, dar le urma, așa cum le primise, și astfel rar se pierdea câte un vânător.

Pentru Uhm acest stat pe loc era o pierdere de vreme. Ar fi vrut ca vânătoarea să se desfășoare mai repede, să simtă carnea în gură, crudă mai întâi, și trecută prin flacără după ce vor fi ajuns la peșteră.

Var și Rong urcau încet. Se apropiau de locul de unde aveau să vadă caii și, deși vântul venea dinspre ei, se temeau să nu fie auziți. Ceilalți vânători așteptau cu nerăbdare să se întoarcă, să le spună că Sivi se află într-adevăr acolo unde toți simțeau că este. Vanu și Lan păreau liniștiți. Din când în când, Vanu își ridica bâta. O privea, apoi o lăsa din nou pe zăpadă. Uhm se uita la bâta lui Vanu. De ce o tot ridică? Uhm nu știa că nu Vanu, ci mâna lui Vanu, împinsă de foame, ridică bâta, în nevoia de a lovi, și că Vanu o coboară, pentru că prada era încă departe. Uhm tot nu avea bâtă. Brațele lui nu ajunseseră destul de puternice ca să o ridice. Vanu îl lua la toate vânătorile de Sivi; acum avea glasul destul de puternic ca să fie auzit, chiar dacă ar fi strigat tocmai de la rădăcinile copacului lui Bari. Dar Uhm se uită la bâta lui Vanu, care mușca din zăpadă, și i se păru înfiorător de grea. Uhm se gândi că Vanu cu o lovitură ar putea să sfărâme capul lui Osumi – ursul cenușiu. Uhm nu-l văzuse niciodată pe Osumi, dar auzise de el. Și-l închipuia de două ori cât Vanu. Uhm nu știa că se înșală și că Osumi era mult, mult mai mare decât atât, și că bâta lui Vanu nu l-ar fi putut ucide.

Var, care mergea în frunte, ajunsese aproape de culmea dealului. Uhm știa că avea să se lase pe burtă și să se târască pe zăpadă, ca să nu-l zărească Sivi. Dar în loc de a face așa, Var se opri și, tot atunci, Uhm, ca și ceilalți, auzi un zgomot slab, totuși atât de lămurit pentru fiecare: galopul cailor pe zăpada moale. Var ieși din nemișcare. În câțiva pași grăbiți, ajunse pe muchia dealului și trecu dincolo. Făptura lui se topi de parcă ar fi căzut în adânc. Rong îl urmă. Goana lui Sivi abia se mai auzea. Acum toți știau că trebuie să-și caute prada în altă parte. Stăteau pe loc și așteptau ca Var și Rong să se întoarcă. Uhm se întreba ce stârnise spaima lui Sivi. Cine? Poate se întrebau și alții același lucru, poate Vanu și Lan știau.

Întâi se ivi Var, apoi Rong, și începură să alerge spre vale, spulberând zăpada groasă. Când ajunseră lângă Vanu, vântul subțire împinse către Uhm așchii de zăpadă.

— Sivi a plecat, spuse Var, și Vanu dădu din cap. Var adăugă: Tilic n-a putut să-l împresoare. Și Vanu dădu iar din cap.

Uhm înțelegea acum cine stârnise în goană nebună caii. Tilic – lupul cenușiu – dar nu unul singur, ci mulți, o haită. Uhm se uită la Vanu. Părea mulțumit. Întâi nu pricepu, apoi înțelese că Vanu e mulțumit fiindcă lupii care alungaseră caii rămăseseră și ei flămânzi. Încotro aveau să caute acum alți Sivi? Vanu părea că șovăie. Noaptea se lăsa încet și vântul era doar ca o umbră subțire, nu destul ca să aducă mirosul de foarte departe. Uhm frământa în minte toate astea, când Vanu o porni în susul văii. Avea de gând să treacă prin pădurea mare. Poate Sivi va fi în partea cealaltă, acolo unde erau râpele multe și iarba uscată, sub zăpada subțire spulberată de vânt. Uhm fu mulțumit să plece iar la drum. Stând pe loc, frigul începuse să-l cuprindă de la glezne în sus. Laba picioarelor goale abia o mai simțea.

În curând, Uhm se încălzi, și știu că tuturor le e cald. Uhm gândi că în fiecare din ei e ca un foc ce se aprinde mai tare, și mai tare, când umbli repede – ca și cum umblatul ar fi un vânt care ațâță focul? Dar gândul la foc îl duse cu mintea la Focul cel Mare, și de la el, la Luuh. „Lui Luuh îi e foame”, își spuse, și simți iarăși golul din dreptul mijlocului trupului său încă subțire.

Când ajunseră în capul văii, lângă pădure, noaptea căzuse, dar era luminoasă. Cerul senin, plin de stele – la care nu se uita nimeni. Uhm vedea umbrele negre ale copacilor goi și parcă morți. Vanu se opri, gândind că aci era lemn din belșug și că,

dacă ar fi putut vâna pe Sivi, ar fi făcut un foc mare și ar fi perpelit carnea. Îi era grozav de ciudă acum pe lupii care alungaseră caii. O porni din nou. Făcu câțiva pași, și iar rămase nemișcat. Deîndată simțiră toți că Vanu se oprise fiindcă acolo, în față era primejdia. Uhm presimți că e Tilic – lupul cenușiu. Se întreba dacă Vanu știe că sunt lupii, lupii care nu putuseră prinde caii și care, ca și ei, căutau altă pradă.

Vanu șovăi din nou. Nu mai gândi. Aștepta ca trupul lui sau al lui Lan să se hotărască să o pornească într-o parte sau în alta. Se uita spre adâncul întunecat al pădurii, să vadă strălucind ochii fiarelor ca niște scântei verzi. Toate privirile erau ațintite într-acolo, în aceeași așteptare. Un timp, Uhm privi încordat, apoi știu că Vanu, sau Lan, sau alții vor vedea înaintea lui, fiindcă erau mai aproape. Se întoarse încet, ca să nu mai scormonească degeaba întunecimea. Se simțea obosit. Acolo, în spatele lor, se întindea valea largă, prin care veniseră – albă și pustie, cu dâra mai întunecată a urmei pe care o lăsaseră ei, când urcaseră spre pădure. Pe această dâră Uhm văzu mișcând ceva cenușiu. Dacă nu ar fi mișcat, Uhm nu l-ar fi deslușit. Uhm știu că e Tilic, deși nu-l văzuse niciodată viu. Era un Tilic pe urmele lor. Se răsuci repede, să-i spună lui Vanu, dar nu îndrăzni. Nimeni nu făcea niciun zgomot, și lui Uhm i se făcu frică de sunetul vocii sale, în tăcerea grea. Uhm îl simțea pe Tilic acolo, în spatele lui, și acum, că nu-l mai vedea, i se părea că vine foarte repede. Îl atinse pe Gom, unul dintre vânători care era cel mai aproape, și-i arătă spre vale. Gom se uită, întâi nedumerit, apoi după un timp văzu lupul. Uhm văzu altul pe povârnișul dealului pe care se urcaseră Var și Rong, apoi un altul, și încă un altul, și alții care treceau coama dealului și coborau prin zăpada deasă. Întinse mâna, și iar îi arătă lui Gom. Gom privi doar o clipă, apoi spuse rar și limpede:

— Tilic în urma noastră!

Vanu trecu printre ei, dându-i la o parte ca pe niște crăci, și se uită către vale. Uhm se miră cât de repede se hotărâse Vanu. O porniră drept înainte, prin pădure.

Uhm simți un fior când pătrunse sub crăcile dese, lipsite de frunze. Nu înțelegea. Și în față era primejdie, atunci de ce Vanu pornise într-acolo?

Zăpada era groasă și pufoasă în pădure, adunată așa cum o adusese viscolul, la adăpostul trunchiurilor uriașe. Înaintau greu,

și în zadar ar fi căutat să nu facă zgomot. Uscăturile căzute erau ascunse sub zăpadă și se frângeau sub pașii lor. Frigul fusese prea mare și, înghețate, trosneau. Uhm se afla iarăși în rândul din urmă, dar nu din cauza oboselii, ci pentru că era cel mai tânăr, și acolo îi era locul în astfel de împrejurări. Din cauza zgomotului pe care îl făceau, înaintând, nu puteau să audă ce se petrece în spate, dar simțea lupii venind pe urmele lor proaspete. Vanu se grăbea să răzbească în partea cealaltă a pădurii. Acolo era o peșteră mică, în care vor putea să țină piept lupilor. Vanu se mai întâlnise și se luptase cu ei. Îi învinsese chiar și atunci când lupii fuseseră mai mulți decât vânătorii lui Vanu. Toți vânătorii se strânseseră, și cu bâtele îi omorâseră, când se repezeau să-i sfâșie. Dar Vanu nu voia să-i înfrunte astfel acum. Nu erau cu toții vânători. Avea și prea mulți vânători tineri, dintre cei care nu-l înfruntaseră încă pe Tilic – și printre ei unul care nu avea bâtă.

Nu merseră mult. Lupii, pe urmele lor, ajunseră poate de-abia la locul unde ei stătuseră un timp mai lung, când Uhm, parcă înainte ca el să înceapă, auzi urletul din față. Dar Vanu merse mai departe. Vanu gândea că dacă era un singur Tilic, mai bine să-i facă față. Tilic singur nu le putea ține piept, și știa că în urmă erau mai mulți. Nu însă destui, ca Vanu să se cutremure.

Dar nici înaintea lor nu era unul singur. Uhm auzi un al doilea urlet, apoi un al treilea, și altele, și Uhm știu că sunt mai mulți: de trei ori câte trei. Încercă, timp de o clipă, să-și prindă gândul acesta, dar nu putu. Fără a se opri, Vanu o luase la stânga. Uhm știa că în partea aceea pădurea se adâncea într-o sihlă al cărei capăt nu-l cunoștea. Înțelegea că dacă lupii sunt și în spate, și în față, Vanu trebuia să o ia într-o parte. Uhm nu se mai gândea la Sivi. Uitase și foamea, și pe Luuh. Tilic, cu urletele lui, îl umpluse cu totul pe Uhm.

Pășeau grăbiți. Un urlet scurt, din față, îl opri iar pe Vanu. Uhm simțea că nici acolo nu e un singur lup. Vanu, mai bine ca Uhm, știa asta. Apoi auziră urletul prelung din spate. Cotiră iar spre stânga, și astfel se întorceau pe unde veniseră, dar cu un ocol, poate destul de mare ca să nu dea peste lupii care-i urmăriseră din vale. Vanu ar fi mers mai repede, drumul însă era greu de ales în întuneric, printre copaci.

Ajunseră, în sfârșit, într-un luminiș, scânteietor în lumina zăpezii adunate.

— Foc! strigă Vanu, și fiecare se aruncase să adune vreascuri. Știau toți că focul îi va apăra de Tilic. Mohr începu să ciocănească între ele pietrele de foc, și scânteile licăriră între palmele lui făcute căuș. Era cel mai dibaci aprinzător dintre vânători. Mohr îl învățase pe Uhm cum să facă focul. Uhm îi întinse crăcuțele subțiri. Dar zăpada răscolită de viscol se aciuase până în cele mai mici crăpături ale scoarței. Mohr nu izbutise să facă să treacă slaba pâlpâire de pe iasca uscată pe crăcuțele umede.

Urletele fură dintr-o dată la câțiva pași în urma lor. Uhm zări printre trunchiuri două scântei verzui. Știu că e prea târziu, că Mohr nu va aprinde focul. Vanu mârâi răgușit și o porni iar, de data asta aproape fugind, dar le strigase:

— Strânși!

Urletele veneau după ei, foarte aproape, totuși lupii nu se hotărâseră încă să se năpustească. Uhm înțelese că fiarele îi simt primejdioși. Marginea pădurii nu mai era departe. Acolo, pe zăpada deschisă, avea să fie poate mai ușor. Dar deodată Vanu se opri, și toți se opriră, izbindu-se puțin unii în alții. La marginea pădurii, lupii îi așteptau. Erau și în dreapta, și în stânga, și în spate. O clipă, oamenii se simțiră încolțiți, și Uhm gândi că sunt puțini și slabi doar cu bâtele, așa cum îi împresurase Tilic. Acum ei erau ca niște cai fugăriți către o margine de râpă, în adâncul căreia îi aștepta moartea. Lui Uhm îi era frică. Poate și altora.

Dar Vanu era Vanu. De când plecaseră din peștera de dincolo de pădurea arsă și trecuseră apa, de când Tirh și vânătorii lui pieriseră în lupta cumplită împotriva lui Anthar – fiara galbenă – și Vanu îl înlocuise pe Tirh în fruntea vânătorilor rămași, nimeni nu s-ar fi lăsat dus de gândul că ar putea face altfel decât credeau Vanu și Lan că trebuie să facă. Atunci, la început, Vanu și Lan de-abia își câștigaseră bâta de vânător; acum o purtau de vreme lungă. Vanu răcni:

— Fugiți urlând! Și o porni ca furtuna care se năpustește din senin și te asurzește cu toate zgomotele pe care numai ea le poate stârni. Ceilalți o luară după el, iar răcnetele lor sălbatice erau parcă mai înfiorătoare decât urletele lupilor. Câteva clipe, fiarele fură speriate de ceea ce li se păru a fi o năvală asupra lor și se dădură înapoi, ca să se poată apăra. Ceata trecu pe sub ultimii copaci, gonind, și goni mai departe pe zăpada

desfășurată. Nici Vanu, nici Lan nu se întoarseră ca să vadă ce fac lupii. Știau că aceștia se vor lua pe urmele lor. Și Uhm înțelesese că așa are să se întâmple. Era cel din urmă, la locul lui. Pe el se vor năpusti întâi fiarele. Ar fi putut să fugă mai repede, dar nu-i era îngăduit să treacă în fața celorlalți. El trebuia să rămână ultimul, fiindcă el era cel mai tânăr. Ar fi vrut să se uite îndărăt, dar nu îndrăznea, îi era frică să nu se împiedice și să cadă, și atunci... Picioarele lui voiau să fugă mai iute, dar el nu voia, și reușea, cu toată spaima, să le stăpânească.

Uhm nu cunoștea obiceiurile de vânătoare ale lupilor. Nu știa că, dacă prada nu e prea sprintenă, Tilic nu se aruncă asupra ei de-a dreptul. Dar Vanu, Lan și alții trăiseră ei înșiși sau aflaseră de la alții cum își prinde prada fiara cenușie. Știau că un timp lupii nu se vor repezi. Goneau, aproape unii de alții, fiecare la locul său. După un timp, Uhm văzu două șiruri cenușii luându-le-o treptat înainte – unul de-a dreapta, altul de-a stânga. Lupii fugeau mai iute decât ei, nu mult mai iute, dar mai iute. Fiarele depășiră pe Vanu și pe Lan, mai alergară un timp și începură să se apropie unii de alții, aținându-le calea. Vanu îi vedea, dar el cunoștea făptura cenușie destul de bine, și nu-și încetini goana. Uhm nu pricepea; Vanu și Lan mergeau acum drept spre Tilic. În ultima clipă, Vanu începu să răcnească, și toți răcniră, și iarăși lupii se dădură în lături, și ei trecură. Vanu știa că fiarelor le va trebui însă un timp până să se obișnuiască și să simtă că nu este primejdie în aceste urlete. Lan știa și el, dar se întreba când se vor obișnui. Umbrele cenușii fugeau din nou de-a dreapta și de-a stânga; iarăși îi depășiră și începură să se apropie, se uniră, și Vanu încă o dată se năpusti cu Lan, răcnind, și lupii speriați se dădură înapoi, dar un Tilic înțelese că urletul omului nu este primejdios, și, în loc să fugă, se repezi împotriva lui Vanu. Acesta, din goană, ridică bâta. Bâta fu repezită asupra fiarei, în plin salt. Animalul știa să se ferească de coarne sau de copite și de colți, dar nu de bâte, că oameni erau de prea curând și puțini, și nu-i vânase încă destul de des. Lupul căzu pe zăpadă cu șalele frânte, urlând. Vanu și Lan goniră pe lângă el. Când trecu, Uhm simți mirosul sângelui cald. Fiara urla, cu colții albi, scânteind în noaptea albă; în urmă venea haita. Uhm nu se depărtă de Sag, în spatele căruia fugea, dar o clipă foamea fusese în el mai puternică decât moartea. Uhm s-ar fi oprit să

mănânce din Tilic. Cu mirosul de sânge în nări, fugea în urma lui Sag și nu se mai gândea la Luuh.

Când urletul se depărtă puțin, Vanu și Lan se opriră, și pentru întâia dată priviră în urmă, acolo unde lupii se opriseră ca să sfâșie fiara căzută. Atunci Vanu văzu câtă puzderie erau și răcni:

— La peșteră! În Goana cea Mare!

Vanu se măsurase cu lupul, chiar cu o haită, dar nici el, nici Lan, nici alții nu bănuiseră că se puteau aduna atâția. Vanu și Lan o luară la goană. Toți înțeleseseră că nu se puteau măsura cu fiara și, deși peștera era încă atât de departe, goneau nebunește. Vanu știa că răcnetele cetei nu vor mai înspăimânta haita, dar nu știa că va fi și mai cumplit din pricină că acum lupii gustaseră sângele, că fiecare apucase numai o bucățică, atât cât să le ațâțe foamea mai tare.

Uhm gonea pe zăpadă. Acum era Fuga cea Mare, în care nu se mai ține rândul vânătorilor, și, treptat, treptat, o lua înaintea altora, fiindcă era poate cel mai sprinten, neavând nici greutatea bâtei de dus. Numai în fața lui Vanu și a lui Lan nu trebuia să treacă. Ei alegeau drumul. Altfel putea fugi cât îl țineau picioarele. Uhm avea picioare iuți. Nu se gândi nicio clipă să-i mulțumească lui Var, care-l împinsese cu bâta în spinare, la prima lui ieșire cu vânătorii, când era încă atât de mic. Atunci începuse el să învețe să alerge dincolo, mult dincolo de oboseala picioarelor sale. Dar Var nu pentru asta îl lovise și-l amenințase atunci, nu ca să-l oțelească, ci doar fiindcă Uhm îi era nesuferit. Îi era nesuferit în toate felurile, îl ura fiindcă vânătorii râseseră, fiindcă Vanu și Lan îi luaseră partea, fiindcă cioplea piatra mai bine ca dânsul. Tot nesuferit îi fu când îl simți gonind aproape de el, la câțiva pași numai în urma lui Vanu și a lui Lan. Pe niciun altul Var nu s-ar fi mâniat – era Fuga cea Mare, în fața morții – dar, văzându-l pe Uhm, își roti brațul și-l lovi cu dosul palmei. Uhm primi izbitura drept în obraz. Se poticni și veni cu mâinile în zăpadă. Din izbitură, încă, începuse să se ridice, chiar înainte de a fi fost jos, așa că Tarm, care-l urma de aproape, se împiedică rău de el și, adus de goană, veni peste cap și se lovi cu țeasta de pământ. Vanu alesese un drum cu zăpada subțire, unde fuga era mai ușoară. Uhm fugea din nou, mai departe, la câțiva pași abia în urma celorlalți, în timp ce Tarm se ridica buimac, pe picioare șovăitoare, știind că trebuie să fugă, dar nemaiștiind bine încotro. Picioarele nu-l țineau încă

zdravăn. Câteva clipe i-ar fi fost de ajuns ca să-și recapete puterea. Dar haita era mai aproape decât aceste câteva clipe, și Tarm simți deodată căldura trupurilor și gurile căscate, apoi nu mai simți nimic...

Ceata fugea nebunește spre peștera îndepărtată. Vanu auzi urletele lupilor schimbându-se, și știu că unul dintre vânători le căzuse pradă, dar nici el, nici Lan, nici altul nu se întoarseră să vadă care.

Uhm auzise și el, dar gonea într-una, cu sânge în gură, de la lovitura lui Var. Și iar, treptat, o lua înaintea celorlalți, mai la dreapta însă, acolo unde Var nu-l putea ajunge. Uhm, în nebunia goanei, se întreba de ce îl lovise Var. Deodată însă fu străfulgerat de gândul că fiarele rămăseseră în urmă, hrănindu-se cu Tarm și că dacă el, Uhm, nu s-ar fi ridicat, lupii s-ar fi hrănit cu Uhm, și atunci Var ar fi putut să scape. Groaza cutremură pe Uhm la gândul că Var voise să-l dea hrană lui Tilic, ca să scape de el, Var, și parcă groaza asta era mai mare decât teama de fiare.

Uhm fugea înainte, mereu înainte, aproape de Vanu și Lan, dar dincolo de brațul lui Var. Gonind, se mai întreba dacă Var voise să-l dea hrană lupilor ca să-i scape pe toți ceilalți. Așa se scăpa de Tilic? Nu, Vanu nu va lovi pentru asta niciun vânător; nici Lan. Uhm o simțea în adâncul ființei sale.

Lupii se încăieraseră ca să apuce fiecare o bucățică. Lupta între ei fusese aprigă și lungă, câțiva mai slabi fuseseră răpuși în bătălia pentru Tarm. Într-un târziu, haita reluă urmărirea, după ce zdrobise și mâncase toate oasele și înghițise zăpada udată de sânge. Unii apucaseră mai mult, alții mai puțin, dar niciunul nu era sătul. Foamea din zilele de viscol nu se putea astâmpăra decât cu o pradă îmbelșugată. Mirosul urmelor pe zăpadă îl adulmecau cu boturile ascuțite. Îi ațâța, și trupurile slabe și cenușii se întindeau mai iute, și mai iute. Nu mai urlau. Nu mai aveau ce să-și spună. Vanu îi simțea apropiindu-se cu toată tăcerea lor, și Uhm îi simțea, și ceilalți. Vanu se gândi că va mai pierde un vânător înainte să poată ajunge la peșteră. Lan se întreba dacă un vânător va fi îndeajuns. Poate niciunul nu va ajunge la peșteră. Apoi își spuse că, oricum, el va fi lângă Vanu, va lupta pentru el până la urmă, și se liniști.

Var gonea, deși ar fi vrut să se oprească și să lupte cu Tilic. Mâinile lui strângeau bâta care nu-i servea la nimic. Știa că dacă

se oprește înseamnă moartea, dar ar fi dorit atât să înfrunte lupii, să-i strivească, așa cum strivise carnea încă vie a lui Sivi, atunci, de mult, când fusese rănit Uroh. Var gonea, având furia roșie în sânge. Farih – unul dintre cei mai aprigi vânători – fugea, și nu fugea. Se gândea la Tarm. Acum aflase abia că Tarm nu mai este cu vânătorii. Nu înțelegea ce i se întâmplase lui de se lăsase ucis, și fugea nebunește, fără dorința de a fugi. Farih ar fi vrut să-l ucidă fiarele care îl uciseseră pe Tarm, tovarășul lui cel mai bun.

Din nou cele două rânduri cenușii fură în dreapta și în stânga fugarilor, dar îi depășeau mai încet, parcă siguri de ospățul pe care îl vor face. Vanu mâna ceata înainte, din toate puterile. El gândea că poate, poate totuși vor ajunge la peșteră, înainte ca haita să fie asupra lor. Lan se întreba dacă toți vânătorii vor putea să țină goana lui Vanu; erau unii care văzuseră mai multe ierni ca Vanu și ca el, și alții care nu văzuseră destule. Vanu ar fi vrut să poată să creadă că fuga lor va fi mai iute decât a fiarelor, dar știa prea bine că niciodată omul nu putuse să se măsoare la fugă cu Tilic cel neobosit. Rândurile fiarelor se apropiau, nu mai era de niciun folos să urle. Vanu simțea, în fuga încăpățânată a lupilor, că va trebui să înfrunte haita și, ca prin ceață, i se înfiripă gândul că niciunul din ei nu va mai ajunge la peșteră. Aruncă o privire lui Lan. Lan, gonind mohorât, îi întoarse privirea și-i zâmbi. Vanu înțelese că Lan a simțit și ce avea să urmeze, dar că are încredere în el, Vanu, și răsuflarea i se făcu mai liniștită.

Când Uhm văzu spinarea lui Vanu parcă lățindu-se și mai tare, și mâna care strângea bâta, ridicând-o parcă, știu că se vor lupta cu Tilic, și-și simți mâinile goale, și pumnii i se încleștară. Apoi își aduse aminte că are o piatră la el. Nu se gândea ce o să facă cu ea, dar o avea.

Vanu scoase un strigăt scurt și se opri. Din toate părțile lupii se năpustiră. Strânși în cerc, cu Uhm la mijloc, îi întâmpinară, lovind cu bâtele. Fiarele nu aveau pe unde să treacă dincolo de bâtele care loveau din scurt.

Ucideau puțini, fiindcă lupii se fereau, dându-se înapoi, și vânătorii nu-i puteau urmări, fără să rupă strânsoarea care îi apăra. Un timp, țînură piept, și câțiva lupi zăceau răpuși în zăpadă, dar nu puteau fi mâncați de ceilalți, fără ca aceștia să intre sub izbitura bâtelor. Atunci se auzi un urlet prelung, și

haita se dădu înapoi, dincolo de izbiturile bâtelor. Uhm crezu că au să plece. Erau atât de mulți, mai mulți, decât văzuse vreodată, strânși laolaltă, cai sau căprioare. Un lup foarte mare și aproape negru urla mai la o parte. Ceilalți părură că ascultă. Când fiara sfârși de urlat, ceilalți se adunară, apoi se năpustiră cu toții iar, dintr-o singură parte. Unul, doi, mai mulți căzură sub loviturile bâtelor. În locul lor veneau alții, alții. Vânătorii rupseseră cercul și făceau față către locul de unde erau atacați. Uhm nu avea bâtă și stătea nemișcat în spatele lor, privind cu încordare. Zări târziu furișarea lupului foarte mare, care ajunsese aproape – și dintr-un salt se aruncă în spinarea lui Harg. Dinții i se încleștară în ceafa vânătorului care, scăpând bâta din mâini, căzu fără un țipăt. Lupul uriaș venea acum către alt vânător. Nici Vanu și nici ceilalți, în vâltoarea luptei, nu simțiseră viclenia fiarei. Dar mâna lui Uhm, încleștată pe piatră, zvâcni înainte. Piatra zbură și lovi lupul cel mare, care se prăvăli aproape lângă Harg. Haita zări omul și fiara pe zăpadă și, trecând în goană în spatele vânătorilor, se repezi la ei. Vanu se întoarse o clipă, văzu lupii repezindu-se la pradă, înțelese și răcni:

— Înainte!

Goana reîncepu. Lan se întreba cine ucisese fiara aceea aproape neagră. Apoi știu că nu putea fi decât Uhm, fiindcă numai el nu avea bâtă, și numai el putuse s-o vadă venind asupra lui Harg. Vanu se gândea cât vor sta lupii pe locul ospățului.

Popasul – cu toată lupta – odihnise pe vânători care fugeau din nou năprasnic. Urcau dealuri, coborau povârnișuri repezi, fugeau prin firul văilor, fugeau cât puteau de tare, deși haita mânca acolo și nu-i mai urmărea. Dar Vanu, care alegea drumul cel mai prielnic, văzuse cât erau de mulți. Nu se puteau sătura din Harg, din lupul cel mare și din ceilalți pe care-i doborâseră cu bâtele. Se vor lua din nou pe urmele vânătorilor. Dar poate acum vânătorii vor avea timpul să ajungă.

Var ucisese de câte ori putuse, dar nu destul. Ura lui împotriva lupilor sporea cu fiecare pas care-l îndepărta de locul unde, în sfârșit, îi înfruntase. Nu se măsurase în voie cu fiarele, și lui Var îi era foame.

Când Uhm simți din nou lupii pe urmele lor, peștera era aproape. Foarte aproape. Vanu încerca să ajungă. Începură să

urce pieptiș un mal repede. Vanu alesese acest drum mai greu, dar care scurta cu mult calea. Uhm fugea lângă Vanu, ferindu-se să fie aproape de Var. Nu toți puteau ține tot atât de bine fuga pe acest urcuș. Pentru întâia oară, de la început, nu mai fugeau cu toții strânși. Pentru fiecare din ei era limpede ce ar însemna să rămână singur, și încercau din răsputeri să se țină unii lângă alții, dar nu izbuteau, numai cei mai iuți. Și de acolo, de sus, de pe coama dealului, se putea vedea peștera.

Vanu nu-l văzuse încă pe Tilic urcând. Nu-și închipuia că fuge și așa, pieptiș, mai ușor decât vânătorii. Depărtarea dintre oameni și fiare începu iar să scadă. Simțindu-i cum se apropie, Vanu înțelese că vor fi ajunși, înainte ca vânătorii să treacă peste culme. Uhm știa asta, și Lan, și toți, numai Var nu se gândea la nimic. Farih se gândea la Tarm, care fusese sfâșiat de Tilic. Farih nu fugise, nici pe departe, dincolo de puterile sale. Picioarele lui erau vânjoase, răsuflarea liniștită – nici povara bâtei nu o simțea pe umărul lui uriaș. Haita îi ajungea din urmă, și ura lui Farih împotriva fiarelor era amestecată cu durerea de a-l fi pierdut pe Tarm. Vânătorul înțelesese, ca și toți ceilalți, că dacă lupii nu-și vor mai lua o pradă, oamenii nu vor avea timp să ajungă la peșteră. Tilic îi va întrece și-i va aștepta pe culme, acolo unde ei vor sosi împrăștiați și fără să mai poată – din fugă și urcând – să-și mânuiască bâtele în voie. Acum Farih știa cum vânează Tilic. Se gândea la Tarm, și la vânători, și la femeile care-i așteptau. Într-un fel nedeslușit simțea ca un soi de durere în tot trupul. Treptat fugi mai încet, rămase mai în urmă. Spre mijlocul povârnișului era o ruptură, o mică platformă. Farih stătuse cu Tarm să privească valea de acolo, de multe, multe ori. Tarm cioplea piatra și pentru Farih. El făcea bâte și pentru Tarm. Când picioarele lui atinseră suprafața aproape dreaptă a platformei, se opri. Haita era acum puțin în urma vânătorilor, dar curând avea să-i întreacă și să ajungă sus, înainte ca însuși Vanu sau Lan să depășească muchia.

Farih se întoarse cu fața spre lupii care veneau. Se înțepeni bine pe trunchiurile picioarelor și, fără un răcnet, începu să învârtească bâta. Fiarele, văzându-l pe loc se adunară repede și se năpustiră. Bâta îi mătură pieziș și, schilodiți, lunecară rostogolindu-se. „Sunt mai mulți decât mulți, altfel ar fi ușor de învins”, își zise vânătorul. Încă o dată bâta lui mătură lupii, și de data asta începu să râdă cu un râs mare, văzându-i cum se

rostogolesc urlând, neputincioși. Fiarele se opriră, o clipă, nedumerite. Apoi începură să se strecoare, ca să-l încercuiască. Ocoleau pe departe, ca bâta omului să nu-i ajungă. Lupii știau să se măsoare cu prada, dar încă nu vânaseră destul de des omul. Când Farih îi simți gata să se repeadă, se năpusti înainte, urlând fioros, în fuga mare, pe calea aspră, de-a dreptul printre dânșii. Văzându-l venind, lupii – speriați de răcnetele neașteptate – se dădură iarăși înapoi și pe de lături, în timp ce bâta, din fugă, ținută într-o parte și abia ridicată, rupea picioare, spinări și coaste, la întâmplare. Un timp haita, uluită, se opri. În câteva salturi, lupii ar fi putut să-l aibă sub colții lor, dar locul pe unde trecuse omul – toată coasta dealului era plină de fiare ucise sau aproape strivite, și ospățul lui Tilic din Tilic începu. Farih, o clipă oprit, îi privi. Apoi o rupse la fugă în susul văii, ocoli printr-o viroagă și începu să urce din nou. Acum, după lupta cea mare, în care i se părea că prin moartea fiarelor împăcase pe Tarm și pe Harg, vânătorul voia să ajungă, și știa că va ajunge.

Vanu auzise râsul, urletele lupilor, apoi răcnetele lui Farih, și se întreba de ce Farih rămăsese singur.

Când Uhm făcu ultimul pas peste muchie și se afla pe zăpada întinsă, trecuseră înaintea lui doar Vanu și Lan. Uhm văzu licărind, acolo, aproape, Focul cel Mare din gura peșterii.

(*va urma*)